

Қазақстан Республикасының
Экология және табиғи ресурстар
вице-министрінің
2026 жылғы «22» қыркүйектегі
№ 210-Ө бұйрығымен
бекітілген

2026-2028 жылдарға арналған
ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламалар бойынша бағдарламалық-
нысаналы қаржыландыруға конкурстық құжаттама

1. Жалпы ережелер

1. Конкурс Қазақстан Республикасы Президентінің Қазақстан халқына Жолдауларын, Қазақстан Республикасының 2029 жылға дейінгі ұлттық даму жоспарын, Қазақстан Республикасының «жасыл экономикаға» көшуі жөніндегі тұжырымдамасын, Қазақстан Республикасында биоәртүрлілікті сақтау мен орнықты пайдаланудың 2026-2035 жылдарға арналған тұжырымдамасы және басқа да стратегиялық және бағдарламалық құжаттарды іске асыруға бағытталған 2026-2028 жылдарға арналған ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламаларды қаржыландыру бойынша *(бұдан әрі – Конкурс)* өткізіледі.

Конкурстың мақсаты - ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламаларды іске асыру арқылы стратегиялық маңызды мемлекеттік міндеттерді шешу, ғылыми зерттеулердің деңгейін арттыру мен олардың нәтижелерін практикада қолдану.

Осы 2026-2028 жылдарға арналған ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламалар бойынша бағдарламалық-нысаналы қаржыландыруға арналған конкурстық құжаттама *(бұдан әрі – Конкурстық құжаттама)* «Ғылым және технологиялық саясат туралы» Қазақстан Республикасының 2024 жылғы 1 шілдедегі № 103-VIII ҚРЗ Заңына, Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2023 жылғы 25 қыркүйектегі «Ұлттық ғылыми кеңестер туралы ережені бекіту туралы» *(бұдан әрі – ҰҒК туралы ереже)* № 487 бұйрығына, Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрі міндетін атқарушының 2023 жылдың 6 қарашадағы «Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызметті базалық және бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру, ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызметті гранттық қаржыландыру және ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін коммерцияландыру, іргелі ғылыми зерттеулерді жүзеге асыратын ғылыми ұйымдарды қаржыландыру қағидаларын бекіту туралы» *(бұдан әрі – Қаржыландыру қағидалары)* № 563 бұйрығына, Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2024 жылғы 7 қарашадағы «Мемлекеттік ғылыми-техникалық сараптаманы ұйымдастыру және жүргізу қағидаларын бекіту туралы» *(бұдан әрі – Сараптама қағидалары)* № 517 бұйрығына, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссияның 2025 жылдың 24 желтоқсандағы № 16-02/Б-9 хаттамасына сәйкес әзірленді.

2. Конкурстық құжаттаманы Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі Стратегиялық жоспарлау және талдау департаменті (*бұдан әрі – Департамент*) әзірледі.

3. Конкурстық құжаттама бойынша түсіндіруді жүзеге асыратын салалық уәкілетті органның жауапты тұлғасы – Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Стратегиялық жоспарлау және талдау департаменті директорының орынбасары.

4. Ұлттық ғылыми кеңестің (*бұдан әрі – ҰҒК*) «Су ресурстарын, жануарлар мен өсімдіктер дүниесін ұтымды пайдалану, экология» басым бағыты бойынша 2025 жылғы 28 шілдедегі № 2 отырыс хаттамасының 7-үзіндісімен ұсынылған үш жылдық 2026-2028 жылдар кезеңіне арналған қаржыландыру сомасы – 20 850 736,41 мың теңге, оның ішінде жылдар бойынша: 2026 жылға – 7 287 773,51 мың теңге, 2027 жылға – 7 067 347,64 мың теңге, 2028 жылға – 6 495 615,26 мың теңге.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссияның 2025 жылғы 24 желтоқсандағы № 16-02/Б-9 және Республикалық бюджет комиссиясы отырысының 2025 жылғы 21 тамыздағы № 15 хаттамасының үзіндісімен бекітілген 2026–2028 жылдарға арналған қаржыландырудың жалпы көлемі – **1 638 745** мың теңге, оның ішінде жылдар бойынша: 2026 жылға – **312 915** мың теңге, 2027 жылға – **662 915** мың теңге, 2028 жылға – **662 915** мың теңгені құрайды.

2026–2028 жылдарға арналған Конкурсты қаржыландырудың жалпы көлемі – **750 000** мың теңге, оның ішінде жылдар бойынша: 2026 жылға – **150 000** мың теңге, 2027 жылға – **300 000** мың теңге, 2028 жылға – **300 000** мың теңгені құрайды.

2026 жылға арналған қаржыландыру көлемі республикалық бюджетті нақтылау немесе түзету барысында айқындалады және республикалық бюджетте көзделген қаражат шегінде белгіленеді.

4. Зерттеу түрі: қолданбалы зерттеулер.

2. Басым және мамандандырылған ғылыми бағыттардың атаулары

Басым бағыттар	Мамандандырылған ғылыми бағыттар
Экология, қоршаған орта және табиғи ресурстарды тиімді пайдалану	Биоәртүрлілікті сақтау және ұтымды пайдалану, генетикалық ресурстар

3. Ұйымға, ғылыми жетекшіге және зерттеу тобына қойылатын біліктілік талаптары, сондай-ақ бағдарламаның нәтижелілігін қамтамасыз етуге ықпал ететін басқа да біліктілік талаптары

1. Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыруға арналған конкурсқа ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет субъектісі ретінде аккредиттелген заңды тұлғалар, сондай-ақ дербес білім беру ұйымдары мен оларға қарасты ұйымдар, бірлескен орындаушы ретінде және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар жүйесін дамыту, өсімдіктер мен жануарлар дүниесін қорғау, күзету, қалпына

келтіру, зерделеу және пайдалану саласындағы мемлекеттік ғылыми ұйымдар қатысады.

2. Қалыптастырылатын нысаналы ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарлама ғылыми-техникалық тапсырмаларды шешуге бағытталуға тиіс. Әрбір ғылыми-техникалық тапсырма бойынша қаржыландыруға бір ғана бағдарлама мақұлдануы мүмкін.

Нысаналы ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарлама нысаналы бағдарлама шеңберінде нақты мәселелерді шешуге бағытталған бірнеше кіші бағдарламаларды қамтуы мүмкін. Нысаналы бағдарламаны кіші бағдарламаларға бөлу шешілетін проблемалардың ауқымы мен күрделілігіне, сондай-ақ нақты нәтиже ала отырып, оларды шешуді ұтымды ұйымдастыру қажеттігіне қарай жүзеге асырылады.

Орындаушылар мен бірлескен орындаушылар бағдарламаның қойылған мақсаты мен міндеттеріне сәйкес түпкілікті нәтижелерге қол жеткізуді қамтамасыз етуге тиіс.

Бірлескен орындаушы ұйым басшылары келісімшарт шеңберінде өзіне жүктелген міндеттемелердің орындалуына да жеке жауапкершілік алады. Конкурстық құжаттамада айқындалған көрсеткіштер, талаптар немесе шарттар орындалмаған жағдайда бірлескен орындаушы ұйым қолданыстағы заңнамада белгіленген тәртіппен шарттық міндеттемелерді бұзды деп танылып, тиісті жазаға тартылады, сонымен бірге ұйымды жосықсыз орындаушы тізіміне енгізу шаралары да қолданылады.

Бағдарламаның ғылыми жетекшісіне қойылатын біліктілік талаптары:

- тиісті бейіндік бағыт бойынша жоғары білімі болуы;
- философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор, ғылыми кандидаты немесе ғылым докторы ғылыми дәрежесінің болуы;
- Қазақстан Республикасының резиденті болуы;
- бағдарламаның тақырыбы мен бағытына сәйкес келетін кемінде 3 (үш) жыл ғылыми мамандану және (немесе) ғылыми, ғылыми-зерттеу қызметінің тәжірибесі болуы;
- конкурстық құжаттамада белгіленген жарияланымдық белсенділікке қойылатын талаптарға сәйкес келуі.

Қолданбалы зерттеулер үшін бағдарламаның ғылыми жетекшісінде 2021 жылды қоса алғанда:

- | |
|---|
| <ul style="list-style-type: none"> - Web of Science деректер базасының импакт-фактор бойынша алғашқы үш квартиліне (Q1, Q2, Q3) кіретін және (немесе) Scopus деректер базасында CiteScore бойынша кемінде 50 (елу) процентилі бар басылымдарда кемінде 2 (екі) мақаласы болуы; - Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған «Ғылыми қызметтің нәтижелерін жариялау үшін ұсынылатын басылымдар тізбесіне қосу үшін ғылыми басылымдарға қойылатын талаптарды бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 12 қаңтардағы № 20 бұйрығына сәйкес ғылыми зерттеулердің негізгі |
|---|

нәтижелерін жариялауға 1 және/немесе 2 тізімге кіретін басылымдарда кемінде 3 (үш) мақала болуы қажет (бұдан әрі – ҒБССҚК).

Бағдарламаны орындаушыларға қойылатын біліктілік талаптары:

- бағдарлама шеңберінде орындалатын ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық міндеттерге сәйкес келетін жоғары білімі болуы;
- бағдарлама шеңберінде өздеріне жүктелген міндеттерді орындау үшін қажетті кәсіби құзыреттерге ие болуы;
- тиісті бағыт бойынша ғылыми және (немесе) ғылыми-зерттеу жұмыстарын орындау тәжірибесінің болуы.

3. № 1, 2, 3 ғылыми-техникалық тапсырмаларды орындау үшін ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарламалардың жетекшілері осы конкурстық құжаттаманың 3-бөлімі 2-тармағына сәйкес келетін ұйымдардың бірінші басшылары бола алады.

Бағдарлама жетекшісі бағдарламаның ұйымдастырушылық бөлігі үшін, ал бағдарламаның ғылыми жетекшісі бағдарламаның қаржылық және ғылыми құрамдас бөлігі үшін жауап береді.

4. Web of Science және Scopus базаларындағы журналдарда мақалалар немесе шолулар ретінде тек осы базаларда индекстелген (бар) және article (мақала), Review (шолу) немесе Article in Press (баспасөздегі мақала) типі бар жарияланымдар ғана есептеледі. Web of Science дерекқоры бойынша журналдың квартилі және Scopus базасындағы CiteScore бойынша журналдың процентилі жарияланған жылы немесе өтінім беру сәтіндегі соңғысы есепке алынады.

Өртүрлі бұзушылықтар үшін Scopus базасында индекстеу тоқтатылған журналдарда жарияланған мақалалар мен шолулар (файл «Discontinued Sources from Scopus» <https://www.elsevier.com/solutions/scopus/how-scopus-works/content-paraғындағы>) есепке алынбайды.

5. «Негізгі ақпарат» бөлімінде орталықтың автоматтандырылған ақпараттық жүйесіндегі «Ұлттық мемлекеттік ғылыми-техникалық сараптама орталығы» АҚ (бұдан әрі-ҰМҒТСО ААЖ) осы конкурстық құжаттаманың 3-бөлімінің 2-тармағындағы талаптарға сәйкес келетін, толық библиографиялық сипаттамасы, Web of Science және/немесе Scopus дерекқоры бойынша журналдардың квартильдері және/немесе процентильдері, сондай-ақ DOI немесе URL міндетті түрде көрсетілген жарияланымдардың тізімі келтірілуге тиіс.

6. Бағдарлама ғылыми жетекшілерінің ҒБССҚК ұсынған басылымдардағы жарияланымдары журналдың немесе оның Digital Object Identifier (DOI) түпнұсқалық сайтында веб-беттің URL мекенжайы келтірілген жағдайда ғана ескеріледі.

ҒБССҚК ұсынған ғылыми басылымдағы мақалаға келесі жарияланымдар теңестіріледі:

- өнертабысқа патент (оң шешім берілген);
- немесе Ғылыми кеңес ұсынған және ұйымның ресми сайтында толық мәтінді нұсқада орналастырылған жобаның ғылыми жетекшісінің үлесі кемінде 3 баспа парағы (немесе кемінде 20 000 сөз) бар монография;
- немесе жобаның ғылыми жетекшісінің үлесі 2 баспа парақтан кем емес (немесе 13 000 сөзден кем емес), басқа баспа шығарған монография (екі ғылым

докторының, профессор ғылыми атағының иегерлерінің және (немесе) Academic Ranking of World Universities бас Халықаралық рейтингінің Топ-200 құрамына кіретін (Академик Ранкинг оф Уорлд Юниверситис), Times Higher Education (Таймс Хайер Эдукейшн) или US News Best Global Universities Rankings (ЮС Ньюс Бест Глобал Юниверситис Ранкинґс) университеттердің штаттық профессорларының рецензиялары болған кезде.

7. Бағдарламаның ғылыми жетекшісін қоспағанда, зерттеу тобы мүшелерінің жалпы санының 70 (жетпіс) %-нан аспайтын мөлшері топ құрамына тартылады, олар жоғары білімге, тиісті салада (аясында) еңбек өтіліне ие және Қазақстан Республикасының азаматы болып табылады.

8. Конкурсқа өтініш беру кезінде зерттеу тобы мүшелерінің кемінде 30%-ы (отыз пайызы) конкурстық өтінім беру кезінде 40 (қырық) жастан аспайтын мамандар, ғалымдар, докторанттар және (немесе) магистранттар қатарынан болуға тиіс.

9. Жеке тұлға (зерттеу тобы мүшелерінің ішінен), оның ішінде ұйымдардың басшылары, осы конкурс шеңберінде бір ғана бағдарламаға ғылыми жетекшілік етуге құқылы.

10. Бағдарламаның ғылыми жетекшісі болып табылмайтын жеке тұлға (зерттеу тобы мүшелерінің арасынан) осы конкурс шеңберінде ең көп екі бағдарламаға ғана орындаушы болуға құқылы.

11. 2024–2026 жылдарға және 2025–2027 жылдарға арналған конкурстар аясында қаржыландыруға мақұлданған ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық жобалар және (немесе) бағдарламалардың жетекшілері ҰМҒТСО ААЖ бағдарламалар базасындағы орындаушылар деректеріне сәйкес осы конкурсқа жетекші ретінде қатыса алмайды.

12. 2026-2028 жылдарға арналған бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру конкурсына 1 (бір) жетекшінің 1-ден (бір) астам өтінім беруіне жол берілмейді.

13. Зерттеу тобының құрамында конкурстық өтінім беру кезінде «бос орын» мәні бар позицияларды зерттеу тобының жалпы санының 30 % - нан аспайтын мөлшерде көрсетуге жол беріледі.

14. Осы конкурстық құжаттаманың 3-бөлімінің 9-13-тармақтарының талаптарына сәйкес келмейтін өтінімдер ғылым саласындағы заңнамада белгіленген тәртіппен және мерзімдерде пысықталуға жатады.

15. Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыруға арналған конкурстың қорытындысы бойынша ғылым саласындағы уәкілетті орган ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарлама бойынша оның іске асырылуын сүйемелдеуді және орындалатын бағдарлама шеңберінде орындаушы ұйымдардың қызметін үйлестіруді жүзеге асыратын бас ұйымды айқындауы мүмкін. Бас ұйым өзі үйлестіретін нысаналы ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламаны іске асыруға жауапты болады.

16. Бағдарламаны іске асыру шеңберінде күтілетін нәтижелер сұратылған қаржыландыру көлеміне сәйкес анықталып, негізделуге тиіс.

17. Орындаушы шарт шеңберінде және шарт қаражаты есебінен ғылыми-техникалық өнімді жасау процесін қамтамасыз ету үшін сатып алған

бағдарламалық қамтамасыз ету, жабдық, аспаптар Орындаушының балансына бекітіледі.

4. Конкурса қатысу үшін қажетті құжаттар

1. Өтініш берушінің – ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет субъектісін аккредиттеу туралы куәліктің көшірмесі.

2. 1-қосымшаға сәйкес конкурса қатысуға өтінім. Аннотация мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде, ал түсіндірме жазба және сұратылатын қаржыландыру есебі мемлекеттік немесе орыс, сондай-ақ ағылшын тілдерінде ұсынылады.

3. Биоэтика мәселелері жөніндегі жергілікті және (немесе) Орталық комиссияның оң қорытындысы (адамдар мен жануарларға биомедициналық зерттеулер үшін).

4. Қолданбалы зерттеулер бойынша бірлесіп қаржыландыратын ұйым тарапынан бағдарламаға қажетті ресурстармен, оның ішінде қаржылық ресурстармен ішінара қамтамасыз ету туралы келісім міндетті болып табылады және бағдарламаны іске асырудың бүкіл кезеңіне өтінімнің жалпы сомасының кемінде 1 %-ын құрауы қажет.

5. Заңды тұлғалар үшін заңды тұлғаның мемлекеттік тіркелгені туралы анықтаманың көшірмесі, жеке тұлғалар үшін Қазақстан Республикасының жеке куәлігі немесе куәліктің көшірмесі.

6. № 1, 2, 3 ғылыми-техникалық тапсырмаларды орындау үшін қосалқы қаржыландырушы ұйым (заңды тұлға) банкрот, тарату, оңалту (санация) сатысында болмауы және (немесе) жалған кәсіпорын болып танылмауға тиіс (заңды тұлғаның құқықтық қабілеттілігін растайтын құжат ретінде электрондық үкімет порталы арқылы берілетін заңды тұлғаның мемлекеттік тіркелгені туралы анықтама және салық бойынша берешегі жоқтығы туралы анықтама ұсынады).

7. Бірлесіп қаржыландырушы ұйым енгізген қоса қаржыландыру қаражаты бағдарламаны іске асыру кезеңіне белгіленген тиісті жылға арналған қаржыландыру көлеміне пропорционалды түрде есепке алынады. Бұл ретте бірінші жылы ұлттық ғылыми кеңестердің шешімдері негізінде қаржыландыруға мақұлданған өтінім берушілермен шарт жасалғанға дейін, ал кейінгі аударымдар есептер бойынша ҰҒК-нің оң шешімі негізінде 3 (үш) ай ішінде жүзеге асырылады.

8. Бірлесіп қаржыландыру ұйымы бағдарламаны бірлесіп жүзеге асырушы ретінде әрекет ете алмайды және консорциумның мүшесі бола алмайды.

9. Өтініш беруші ұйымның еншілес, ведомстволық бағынышты, филиалы болып табылатын заңды тұлға, сондай-ақ бағдарламаға бірінші басшысы орындаушы ретінде қатысатын компания бірлескен қаржыландырушы ұйым бола алмайды.

5. Ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламаларды бағдарламалық-нысаналы қаржыландыруға арналған конкурса қатысуға өтінімнің

нысаны мен мазмұнына қойылатын талаптар, бірлесіп қаржыландырушы ұйым тарапынан салымның көлемі мен шарттары

1. Конкурсқа қатысуға өтінім 1-қосымшаға сәйкес әзірленеді. Аннотация мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде, ал түсіндірме жазба және сұратылатын қаржыландыру есебі - мемлекеттік немесе орыс, сондай-ақ ағылшын тілдерінде жасалады.

2. Өтінімде бағдарламаны іске асыру мерзімі 36 айға дейін екені туралы ақпарат болуға тиіс.

3. Өтінім техникалық тапсырманың нөмірін міндетті түрде көрсете отырып, 2-қосымшаға сәйкес таңдалған ғылыми-техникалық тапсырмаға сәйкес келуге тиіс.

4. Бағдарламаның атауын, іске асыру мерзімдерін, салым сомасын немесе қажетті ресурстарды көрсете отырып, сондай-ақ тараптың мөрлерімен қол қойылған және куәландырылған еркін нысандағы салым туралы келісім тараптардың ниетін растау болып табылады.

Қолданбалы жобалар бойынша жобаның жалпы құнынан қоса қаржыландырудың әрбір 5% - ы үшін оны қарау кезеңінде ұлттық ғылыми кеңес 1 балл қосады, бірақ жиынтығында 4 балдан аспайды, ҰҒК туралы Ережеге сәйкес.

Бірлескен қаржыландырушы ұйым бағдарламаны іске асыру барысында салым ниетінен бас тартқан не баламалы ауыстыру болмаған жағдайларда ҰҒК шешімі бойынша бағдарламаны қаржыландыру тоқтатылуы мүмкін.

5. Өтінімдер академиялық және зерттеу этикасының принциптері мен нормаларына сәйкес келуі керек.

6. № 1, 2, 3 ғылыми-техникалық тапсырмаларды орындауға өтініш беруші келесі талаптарға ие болуға тиіс:

өсімдіктер дүниесі бойынша:

- өсімдіктердің, микобиота және альгофлораның алуан түрлілігін, табиғи флораның шаруашылық тұрғыдан құнды, сирек кездесетін және эндемикалық өсімдіктерін зерттеуге, табиғи және әлемдік флора өсімдіктерін сақтауға, толықтыруға және интродукциялауға, өсімдік жамылғысын геоботаникалық және экожүйелік картографиялауға, молекулалық-генетикалық және биотехнологиялық зерттеулер бойынша мамандандырылған ғылыми зертханалар (оның ішінде жылжымалы экспедициялық зертханалар) (зертханалардың тиісті паспорттарымен расталады).

Өлшеу құралдарының жағдайын бағалау куәліктері бар заманауи құрал-жабдықтармен, сондай-ақ геоақпараттық талдау мен картографиялауға арналған лицензиялық бағдарламалық қамтамасыз ету;

- халықаралық индексі бар және ірі әлемдік гербарий құрамына тіркелген гербарий, электрондық деректер базасымен;

- қысқа және ұзақ мерзімді тұқым сақтау үшін заманауи жабдықтармен жабдықталған Қазақстанның табиғи флора тұқым банкі (ботаникалық коллекциялардың және (немесе) өсімдіктердің генетикалық ресурстары коллекцияларының паспорттарымен расталады);

- ашық және жабық топырақтағы тірі өсімдіктер коллекциялық қорлары, ерекше құнды түрлерді жерсіндіру питомнигі (ботаникалық коллекциялармен, оның ішінде өсімдіктердің тірі коллекцияларымен, тұқымдар банкімен және гербарий қорымен расталады);

- Қазақстандағы биоәртүрлілік және өсімдік қаптамасы бойынша геоинформациялық жүйе немесе ақпараттық-талдамалық деректер базасы (Қазақстан Республикасының Ұлттық зияткерлік меншік институты (Qazpatent) берген дерекқорларға авторлық құқықтың болуы расталады);

- өсімдіктер дүниесін зерттеу, рационалды пайдалану және сақтау, өсімдік қаптамасын картографиялау саласындағы қорғау құжаттары (авторлық куәліктер, Қазақстан Республикасының патенттері);

- ғылыми және (немесе) ғылыми-зерттеу жұмыс тәжірибесі кемінде 5 жыл бар мамандар;

жануарлар дүниесі бойынша:

- жабайы омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың таксономиялық алуан түрлілігі, паразитология, жабайы жануарлардың генетикалық (биологиялық) ресурстарын ұзақ мерзімді сақтау, геоақпараттық жүйелер және Жерді қашықтан зондтау технологияларын қолдану бойынша, жабайы жануарлардың популяцияларының кеңістіктік таралуы салаларында зерттеулер жүргізуді қамтамасыз ететін профильдік бөлімшелер мен ғылыми құзыреттері (профильді бөлімшелердің паспорттарымен және/немесе ережелерімен, соңғы 5 жылда орындалған зерттеулер мен жобалардың тізбесімен, сондай-ақ ғылыми-зерттеу ұйымында қажетті ғылыми құзыреттерге ие мамандардың бар екенін растайтын құжаттармен расталады);

- бағдарлама міндеттерін орындау үшін қажетті алаңдық және зертханалық зерттеулер жүргізуге арналған материалдық-техникалық база, оның ішінде заманауи құрал-жабдықтар (ұшқышсыз ұшу аппараттары, жабайы жануарларды спутниктік таңбалауға арналған құралдар, Дьюар ыдыстары, бағдарламалық мұздатқыш), сондай-ақ далалық экспедициялық зерттеулер мен шалғайдағы табиғи аумақтардағы жұмыстарды жүргізуге қажетті жоғары өтімді арнайы көліктер (кемінде 2 автокөлік құралы) (түгендеу тізімдемелерімен, техникалық паспорттармен, меншік құқығын немесе жалдау құқығын не пайдаланудың өзге де заңды құқықтарын растайтын құжаттармен, бірлесіп пайдалану туралы шарттармен, сондай-ақ бағдарламаны іске асыру кезеңінде тиісті ресурстардың нақты бар екендігін және қолжетімділігін растайтын өзге де құжаттармен расталады);

- жануарлар дүниесі және паразитофауна саласында қорғау құжаттары (авторлық куәліктер, Қазақстан Республикасының патенттері).

6. Конкурса өтінім беру процесі

1. Өтінім беруші конкурса өтінімді Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігіне электрондық форматта, бағдарлама жетекшісінің, өтінім берушінің, сондай-ақ Қазақстан Республикасының резиденті болып табылатын зерттеу тобы мүшелерінің электрондық цифрлық қолтаңбаларымен куәландырылған түрде ҰМFTCO арқылы www.is.ncste.kz сілтемесі бойынша

ұсынады. Сараптама қағидаларына сәйкес өтінімге қол қойылғаннан кейін ҰМҒТСО ақпараттық жүйесінде өтінімге жеке тіркеу нөмірі (бұдан әрі – ЖТН) беріледі.

2. Өтінімдер келесі талаптар бойынша өтінім берушіге пысықтау үшін қайтарылады:

1) 1 қосымшаға сәйкес өтінімді ресімдеудің конкурстық құжаттама талаптарына сәйкес келмеуі және осы конкурстық құжаттаманың 4, 5 бөлімінде талап етілетін құжаттардың ұсынылмауы;

2) МҒТС объектісінің тақырыбын, мақсатын және міндетін бұрын қаржыландыруға мақұлданған не бір мезгілде берілген МҒТС объектілерімен қайталау фактілерінің болуы;

3) осы конкурстық құжаттаманың 4 бөлімінде көрсетілген бағдарламалық-нысаналы қаржыландыруға арналған конкурсқа қатысушының ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет субъектісін аккредиттеу туралы куәлігінің болмауы;

4) ғылыми жетекшінің осы конкурстық құжаттаманың 3-бөлімінің талаптарына сәйкес келмеуі;

5) күтілетін нәтижелердің конкурстық құжаттаманың 7-бөлімінің талаптарына сәйкес келмеуі.

6) осы конкурстық құжаттаманың 3-бөлімінің 11-тармағына сәйкес берілетін өтінімдер санының артуы;

7) қолданбалы зерттеулер бойынша бірлесіп қаржыландырушы ұйым тарапынан салым туралы келісімнің ұсынылмауы;

8) жобалар мен бағдарламалардың ғылыми жетекшісінің жосықсыз сарапшылардың, жобалар мен бағдарламалар жетекшілерінің ашық тізілімінде болуы.

3. Өтінім беруші ҰМҒТСО-дан көрсетілген ескертулерді алғаннан кейінгі келесі жұмыс күнінен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде жетілдірілген өтінімді ҰМҒТСО ақпараттық жүйесі арқылы жолдайды.

4. Пысықтау мерзімі аяқталғаннан кейін ҰМҒТСО бұрын көрсетілген ескертулердің жойылғанын тексереді. Ескертулер өтінім беруші тарапынан жойылмаған жағдайда ҰМҒТСО өтінімді 3 (үш) жұмыс күні ішінде Тапсырыс берушіге қайтарады.

5. Осы Сараптама қағидалардың 10-тармағына сәйкес келмейтін өтінімдерді ҰМҒТСО олар тапсырыс берушіден келіп түскен күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде тапсырыс берушіге қайтарады.

6. Тапсырыс беруші олар ұйымдастырушыдан қайтарылған күннен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде өзінің интернет-ресурсында ҰМҒТСО қайтарылған өтінімдер тізбесін жариялайды.

7. Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарламаларды іске асыру қорытындылары бойынша күтілетін нәтижелерге қойылатын талаптар

1. Бағдарламаның тікелей және түпкі нәтижелері бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру шеңберінде ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық жұмысына таңдап алынған ғылыми-техникалық тапсырмаға толық көлемде сәйкес келуге тиіс.

2. Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарламаларды іске асыру қорытындылары бойынша 2-қосымшаға сәйкес ғылыми-техникалық тапсырмаларында келтірілген нәтижелерге қол жеткізілуге тиіс.

Бұл ретте күтілетін нәтижелер тиісті ғылыми-техникалық тапсырмаларда көрсетілген қаржыландыру көлемінен айқындалады.

Міндетті түрде мақалалардың және/немесе шолулардың/патенттердің авторларының кемінде 60 %-ы зерттеу тобының мүшелері және бағдарлама бойынша аралық және (немесе) қорытынды есептердің авторлары болуға тиіс. Web of Science және Scopus халықаралық дерекқорларындағы процентиль мен квартиль көрсеткіштері жарияланған жыл бойынша немесе есепті қарау кезінде көрсетіледі.

3. Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарламаны іске асыру нәтижесінде зерттеу объектілері туралы алынған ғылыми деректерді цифрландыру, жүйелеу, сақтау және өзектендіру, сондай-ақ зерттеу саласының түріне сәйкес тиісті ақпараттық ресурстар мен дерекқорларды қалыптастыру қамтамасыз етілуге тиіс. Алынған цифрлық деректер Қазақстан Республикасының заңнамасында және (немесе) мемлекеттік тапсырысты орындауға арналған шартта және тиісті ғылыми-техникалық тапсырмада белгіленген тәртіппен және форматта салалық уәкілетті органға берілуге тиіс.

Ғылыми-зерттеу жұмыстары шеңберінде ғылыми-техникалық өнім түрінде алынатын нәтижелер, тікелей және түпкілікті нәтижелер, сандық және сапалық көрсеткіштер, оларға қол жеткізу мерзімдері, ұсыну нысандары және құжаттамалық растау тәсілдері 2-қосымшаға сәйкес әрбір ғылыми-техникалық тапсырма үшін жеке айқындалады.

Таңдалған ғылыми-техникалық тапсырманың талаптары мен нәтижелері, егер конкурстық құжаттаманың талаптарында өзгеше тікелей көзделмесе, басқа ғылыми-техникалық тапсырмаларға қолданылмайды.

4. Енгізу актісінде қол жеткізілген және (немесе) күтілетін әлеуметтік-экономикалық әсер туралы деректер қамтылуға тиіс.

5. Бағдарлама барысында және (немесе) оны аяқтағаннан кейін алынған ғылыми жұмысты, зерттеу нәтижелерін (мақалалар, шолулар, қорғау құжаттары, оның ішінде патенттер, монографиялар, конференциялар, форумдар мен симпозиумдар материалдары, оқу құралдары және т. б.) жариялау кезінде авторлар міндетті түрде бағдарламаға және қаржыландыру көзіне (Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі) сілтеме жасауға тиіс. Ағылшын тілді жарияланымдардағы қаржыландыру туралы мәтін мынадай болуға тиіс: *«This research has been/was/is funded by the Ministry of Ecology and Natural Resources of the Republic of Kazakhstan (Grant No. BP00000000)»*, мұндағы *BP0000000000* – бағдарламасы ЖТН-і.

Тиісті басылымның қаржыландыру мәтінінде ЖТН бірінші көрсетілген бағдарлама үшін ғана бір басылым есептеледі.

6. Өтінім берушінің және (немесе) бағдарлама жетекшісінің келісімі талап етілмей, ЖТН, мақұлданған бағдарламаның және өтінім берушінің атауын, бағдарлама жетекшісінің тегін, атын, әкесінің атын (ол болған кезде), өтінім аннотациясын, күтілетін нәтижелерді және бағдарламаны іске асырудың әрбір жылы үшін алынған нәтижелердің аннотациясын (баспа және (немесе) электрондық нысанда) жариялау құқығы ҰМFTCO беріледі.

Ғылымды танымал ету, нәтижелер туралы ақпаратты тарату, оларды енгізу және коммерцияландыру ықтималдығын арттыру үшін әрбір бағдарлама үшін жеке веб-сайт құрылуы не бағдарлама туралы ақпаратты ұйымның ресми веб-сайтында осы бағдарламаға арналған жеке бөлім (бет) түрінде орналастыру қамтамасыз етілуге, онда бағдарлама туралы қысқаша ақпарат көрсетілуге тиіс:

- өзектілігі, мақсаты, күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер, зерттеу тобы мүшелерінің аты-жөні, олардың идентификаторлары (Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID, егер бар болса) және тиісті профильдерге сілтемелер, жарияланымдар тізімі (оларға сілтемелермен) және патенттер;

- әлеуетті пайдаланушыларға арналған ақпарат, сондай-ақ қоғам үшін маңызды басқа ақпарат. Веб-сайттағы ақпарат үнемі жаңартылып отыруы керек (жылына кемінде 2 рет).

Бағдарлама шеңберінде әрбір ғылыми жарияланым бойынша оның сайтында және әлеуметтік желілерде және (немесе) бұқаралық ақпарат құралдарында оның мазмұны және ықтимал қолданылуы туралы ақпарат жариялануға тиіс.

7. Бағдарлама шеңберінде алынған ғылыми зерттеулердің нәтижелері заңнамада белгіленген тәртіппен ҰМFTCO -да міндетті мемлекеттік есепке алынуға жатады.

8. Қаржыландырудың мәлімделген сомасы толық көлемде мақұлданған жағдайда, жасалған шарттарға жұмыстардың күнтізбелік жоспарына өзгерістер енгізуге жол берілмейді.

9. Қол жеткізілген нәтижелерді қоса алғанда, бағдарламалар бойынша барлық есептер Орындаушының қарыздарын анықтаудың лицензиялық жүйелерінде (платформасында) тексерілуге тиіс. Жүргізілген тексеру туралы мәліметтер есептерде көрсетілуге тиіс.

10. Бағдарлама әкімшісі Жыл сайынғы іске асырудан кейінгі мониторинг жүргізу құқығын өзіне қалдырады және тұрақсыздық айыбын талап ету құқығында көрсеткіштерге қол жеткізілмеген жағдайда.

8. Бағдарламаны қаржыландыру

1. Қаржыландыруға мақұлданған бағдарламаларды іске асыру Қазақстан Республикасында жүзеге асырылуға тиіс.

2. Нысаналы қаржыландыру қаражатын бағдарламаның ғылыми жетекшісі бөледі.

3. Өтінімнің мақсаттарына, міндеттеріне және күтілетін нәтижелеріне қол жеткізу үшін нысаналы қаржыландыру қаражаты Қаржыландыру қағидаларына сәйкес дайындалған және ҰҒК шешімімен бекітілген ғылыми және (немесе)

ғылыми-техникалық бағдарламаларды бағдарламалық-нысаналы қаржыландыруға арналған конкурсқа қатысуға өтінімде көрсетілген ғылыми зерттеулерді жүргізуге тікелей байланысты шығыстар түрлеріне бағытталуға тиіс.

4. Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру қаражаты тиімсіз және орынсыз пайдаланылса, өтінім беруші мен бағдарлама жетекшісіне Қазақстан Республикасы заңнамасында бекітілген жауапкершілік жүктеледі.

5. Бағдарламаларды орындаушы ұйымның бағдарламалық-нысаналы қаржыландырудан қаражатты ұстап қалуына жол берілмейді.

6. Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыруға арналған конкурс жеңімпаздарымен бағдарламаны іске асыруға арналған шарт заңнамада белгіленген тәртіппен өзгерістер мен толықтырулар енгізілуі мүмкін 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жасалады. Шартта көрсетілген бағдарламаның күтілетін нәтижелері күнтізбелік жоспарға және бағдарламаның техникалық тапсырмасында және өтінімде көрсетілген күтілетін нәтижелерге сәйкес келуге тиіс.

7. Өтініш беруші заңнамада белгіленген тәртіппен бағдарламаның есебі мен есептілігін қамтамасыз етеді.

8. «Еңбекақы төлеу» бабы бойынша шығыстарды төлеу салықтарды қоса алғанда, ғылыми-техникалық тапсырманың мәлімделген сомасының 70%-нан аспауға тиіс.

9. Техникалық тапсырмада көзделген нәтижелерге қол жеткізілмеген жағдайда немесе бағдарлама бойынша аралық немесе қорытынды есеп мақұлданбаған жағдайда, Ұлттық ғылыми кеңестің шешімімен ғылыми жетекші жауапсыз бағдарлама жетекшілерінің тізіліміне енгізіледі және көрсетілген нәтижелерге қол жеткізілгенге дейін бюджет қаражаты есебінен бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру бойынша кейінгі конкурстарға қатысудан кемінде үш жылға шеттетіледі. Ғылыми жетекшіні аталған тізілімнен шығару бағдарламаның нәтижелеріне қол жеткізілгені туралы тиісті Ұлттық ғылыми кеңестің шешімі негізінде жүзеге асырылады.

9. Қорытынды ережелер

1. Ғылыми және ғылыми-техникалық бағдарлама бойынша нысаналы бағдарлама қаржыландыру конкурсы салалық уәкілетті орган арқылы жарияланады, ал конкурсты жариялау туралы хабарлама конкурсты жариялаған салалық уәкілетті органның интернет-ресурсында орналастырады.

2. Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру бойынша конкурстың жеңімпаздары бағдарламалық-нысаналы қаржыландыруға арналған конкурстың нәтижелері жарияланған күннен бастап отыз жұмыс күні ішінде салалық уәкілетті органмен бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру бойынша мемлекеттік тапсырысты орындауға шарт жасасады.

3. Нысаналы бағдарлама қаржыландыру мемлекеттік тапсырысты орындау туралы келісімшарт шарттары тараптар қол қойғанға дейін туындаған құқықтық қатынастарға қолданылмайды және тек келісімшартқа қол қойылған күннен

бастап қолданылады. Тараптардың міндеттері, соның ішінде қаржылық міндеттері, келісімшарт күшіне енген сәттен бастап туындайды және орындалады.

4. Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыруға арналған конкурстың жеңімпаздары шарт жасалғаннан кейін уәкілетті органға немесе салалық уәкілетті органға бюджеттік өтінімдерді ұсынады.

5. Орындаушы бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру бойынша бөлінген қаражаттың пайдаланылуы туралы есепте көрсетілген мәліметтердің анықтығын және заңдылығын қамтамасыз етеді.

ҒЫЛЫМИ, ҒЫЛЫМИ-ТЕХНИКАЛЫҚ
бағдарламалар бойынша
бағдарламалық-нысаналы
қаржыландыруға конкурстық
құжаттамаға
1-қосымша

Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру шеңберінде ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламаны іске асыруға өтінім

Өтінім мынадай бөліктерден тұрады:

- 1) аннотация;
- 2) түсіндірме жазба;
- 3) сұратылатын қаржыландырудың есеп-қисабы.

1. Аннотация

Аннотацияда бағдарлама мақсатының, өзі зерттеуге бағытталған проблемалардың, зерттеулер жүргізудің негізгі тәсілдерінің, күтілетін нәтижелердің, мемлекеттік стратегиялық және бағдарламалық құжаттарда көрсетілген Қазақстан Республикасы ауқымындағы әлеуметтік-экономикалық даму мақсаттары үшін зерттеулер нәтижесінде шешілетін міндеттер өзектілігінің, зерттеулер нәтижелерінің экономиканың тиісті саласына, қоғамдық қатынастар және (немесе) ғылым саласына әсер ету деңгейінің, зерттеу нәтижелерінің практикалық маңыздылығының, яғни олардың коммерцияландыруға немесе Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық және ғылыми-техникалық дамуының өзекті міндеттерін шешу үшін өзге сапада қолданылуға әзірлігі деңгейінің қысқаша сипаттамасы қамтылады.

Аннотация көлемі 800 сөзден аспайды.

2. Түсіндірме жазба

Түсіндірме жазбаның мазмұны мынадай бөлімдерді қамтиды (бұл ретте өтінім нысанында сілтеме жасалған кестелер, схемалар, диаграммалар түсіндірме жазбаға қосымшаға шығарылады және тиісті бөлімдердегі сөздер саны мен өтінімнің жалпы бет санын есептеген кезде есепке алынбайды).

1. Жалпы ақпарат

1.1. Ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламаның атауы [30 сөзден артық емес].

1.2 Басым және мамандандырылған ғылыми бағыттың атауы.

1.3. Зерттеу саласы мен түрі.

1.4. Таңдалған техникалық тапсырманың нөмірі.

1.5. Шешімін табу үшін бағдарлама әзірленген стратегиялық маңызы бар мемлекеттік міндет.

1.6. Бағдарлама іске асырылатын жер.

1.7. Бағдарламаның басталатын және аяқталатын болжамды күні, оның айлармен көрсетілген ұзақтығы.

1.8. Бағдарламаға өтінім беруші ұйым.

1.9. Бағдарламаны орындаушылар (бағдарламаны іске асыруға қатысатын барлық субъектілердің атауын көрсету).

1.10. Бағдарламалық-нысаналы қаржыландырудың сұратылатын сомасы (бағдарламаны іске асырудың барлық мерзіміне және жылдар бойынша, мың теңгеде).

1.11. Тәуелсіз сарапшыларды іріктеу үшін бағдарламаның саласы мен бағытын сипаттайтын түйін сөздер.

2. Бағдарламаның жалпы тұжырымдамасы [850 сөзден артық емес].

2.1. Кіріспе бөлім [250 сөзден артық емес].

Бағдарлама идеясының қысқаша сипаттамасы көрсетіледі.

2.2. Бағдарламаның мақсаты [100 сөзден артық емес].

Мақсат қысқа әрі нақты баяндалады, ол бағдарламаның тақырыбы мен шешімін табу үшін бағдарлама әзірленетін стратегиялық маңызы бар мемлекеттік міндетке сәйкес келеді және бағдарламаны іске асыру нәтижесінде алынуы күтілетін шешімнің сипаттамасын көрсетеді.

2.3. Бағдарламаның міндеттері [700 сөзден артық емес].

Бұл бөлімде өзара қисынды байланысқан, сабақтас міндеттер арқылы бағдарламаның мақсатына қол жеткізу тәсілі сипатталады. Қойылған міндеттер тізбесі:

1) міндеттер шешімдерінің өлшенетін көрсеткіштерімен;

2) міндеттердің әрқайсысының бағдарлама мақсатына қол жеткізудегі рөлінің және басқа міндеттер мен бағдарламаның күтілетін нәтижелерімен өзара байланысының қысқаша негіздемесімен;

3) өтінім берушінің ойынша басқа маңызды параметрлер мен бірге беріледі.

3. Бағдарламаның ғылыми жаңашылдығы мен маңыздылығы [3000 сөзден артық емес].

Бөлімде мынадай ақпарат қамтылады:

1) мұның алдында әлемде және Қазақстан Республикасында жүргізілген, бағдарламаның тақырыбына жататын ғылыми зерттеулерге міндетті түрде шолу жасай отырып, бағдарламаны әзірлеуге ғылыми дайындама, ғылыми жаңашылдықтың негіздемесі және олардың осы бағдарламамен өзара байланысы (толық жазылуы «Библиография» деген 8-бөлімде ұсынылған, мәнмәтінде шолуда пайдаланылған әдебиетке сілтемелер көрсетіледі), (бар болса, бағдарламаның тақырыбына қатысы бар алдын ала нәтижелер және (немесе) өтінім беруші бұдан бұрын алған нәтижелер көрсетіледі);

2) бағдарламаның шешімін табу үшін әзірленген стратегиялық маңызы бар мемлекеттік міндетке сәйкестігі, стратегиялық маңызы мемлекеттік міндетті шешу үшін нәтижелердің қолданылуы, бағдарламаның ұлттық және халықаралық ауқымдағы маңыздылығы, күтілетін нәтижелердің ғылым мен технологиялардың дамуына әсері, күтілетін әлеуметтік және экономикалық әсері;

3) бағдарлама нәтижелерінің маңыздылығын негіздейтін ғылыми және технологиялық қажеттіліктер (бар болса, әлеуметтік сұранысты және (немесе) экономикалық және индустриялық мүдделілікті, басқа да растайтын деректерді енгізу);

4) бағдарламаның күтілетін нәтижелерінің бәсекеге қабілеттілігі, оларды Қазақстан Республикасындағы және әлемдегі белгілі қолда бар аналогтармен салыстыру, әлемдегі ұқсас міндеттерді шешу тәжірибесі, оны бағдарлама шеңберінде қолдану;

5) бағдарлама идеясының қолданыстағы аналогтардан немесе бәсекелес идеялардан қағидаттық айырмашылықтары. Егер зерттеу идеясы немесе нәтижесі әлемде және (немесе) Қазақстанда бар болса, онда бағдарламаға салымдардың неге тиімді екенін негіздеу қажет;

6) егер бағдарламаның түпкілікті нәтижелерінің бірі өнім болса, онда бағдарламаның пәндік саласындағы техниканың қазіргі уақытта қалыптасқан деңгейін сипаттау қажет;

7) бағдарлама өтінім беруші бұрын жүргізген ғылыми зерттеулердің жалғасы болып табылатын немесе бұрын қаржыландырылған және аяқталған ғылыми зерттеулердің элементтерін қамтитын жағдайда, бағдарламаның бұрын жүргізілген ғылыми зерттеулермен өзара байланысын және оның олардан айырмашылықтарын қысқа әрі нақты баяндау қажет.

4. Зерттеу әдістері және этикалық мәселелер [3500 сөзден артық емес]

Бөлімде мынадай ақпарат қамтылады:

1) бағдарламаның негізгі ғылыми мәселелері мен гипотезаларын сипаттау, зерттеу стратегиясы мен тәсілдерін негіздеу, бағдарламада қолданылатын зерттеулер типтері (сипаттаушылық, корреляциялық және/немесе эксперименттік), зерттеулер жүргізудің дәйектілігі;

2) ең маңызды эксперименттердің қысқаша сипаттамасы;

3) қойылған мақсаттарға қол жеткізу тәсілдерін негіздеу ретінде бағдарламада пайдаланылатын зерттеу әдістерін сипаттау, олардың бағдарламаның мақсатымен және міндеттерімен өзара байланысы, өзаралық байланыста болуы;

4) алғашқы (бастапқы) ақпаратты жинау әдістері, оның дереккөздері және бағдарламаның міндеттерін шешу үшін қолдану, деректерді өңдеу тәсілдері, сондай-ақ олардың анықтығы мен жаңғыртылуын қамтамасыз ету;

5) зерттеу нәтижелеріне зияткерлік меншік құқықтарын рәсімдеу және бөлу шарттары (зияткерлік меншікті қорғаудың қандай тәсілі таңдалатынын көрсетіп, таңдауды негіздеу қажет).

5. Зерттеу тобы және бағдарламаны басқару.

Бағдарламаны басқару схемасы, оның ішінде орындаушылар арасындағы өзара іс-қимыл тәртібі, олардың жұмысын үйлестіру және бағдарламаны іске асыру мәселелері бойынша шешімдер қабылдау тәсілдері сипатталады.

Зерттеу тобының құрамы 1-кестеге сәйкес ресімделеді. Жоспарланатын штаттың кемінде 70 %-ының (жетпіс пайыз) толық деректері көрсетіледі (зерттеу тобының негізгі персоналы). Қосымша персонал үшін (грант алған жағдайда тартылатын зерттеу тобы мүшелерінің 3%-ына дейін) кестеде олардың жобадағы орны мен рөлі, орындалатын жұмыстың сипаты және оларды іріктеу үшін қолданылатын тәсілдер көрсетіледі.

Бағдарламаның ғылыми жетекшісі үшін оның конкурстық құжаттама талаптарына сәйкестігін растайтын барлық жарияланымдары, оның ішінде дәйексөз алу индексімен, басылымның квартилімен (процентілімен) және тиісті ғылыми метрикалық базалардағы (DOI) жарияланымдар туралы мәліметтерге сілтемелермен бірге көрсетіледі. Өтінім берілген күннің алдындағы 5 (бес) жыл ішінде оның қандай бағдарламаларды басқарғанын және олардың шеңберінде қандай нәтижелер алынғанын көрсету қажет.

Бағдарлама бағыты бойынша зерттеу тобының негізгі персоналының жарияланымдары туралы мәліметтер (зерттеу тобы мүшелерінің кемінде 10 жарияланымы), дәйексөз алу индексі және тиісті ғылыми-метрикалық базалардағы жарияланымдар туралы мәліметтерге сілтемелері бар мәліметтер келтіріледі. Зерттеу тобы мүшелерінің тегі асты сызылып көрсетіледі.

6. Зерттеу ортасы [1500 сөзден артық емес].

Бөлімде мынадай ақпарат қамтылады:

1) әрбір орындаушының бағдарламаның мақсатына қол жеткізудегі рөлінен, дайындамасы мен қосқан үлесінен шыға отырып, олардың бағдарламаға қатысуын негіздеу (бүкіл кезең ішінде бағдарламаны іске асыруға қатысатын ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет субъектілері бағдарламаны орындаушылар болып есептеледі);

2) әрбір ұйымды тарту қажеттілігін негіздеп, оның бағдарламадағы рөлін, орындалатын жұмыстың сипатын және мақсатқа және күтілетін нәтижелерге қол жеткізуге қосқан үлесін сипаттай отырып, бағдарламаны іске асыруға бөгде ұйымдарды тарту;

3) бағдарламаны іске асыру үшін тікелей пайдаланылатын орындаушылардың қолында бар материалдық-техникалық базаны (жабдықтар, аспаптар, құрал-сайман, көлік, ғимараттар, құрылыстар және тағы да басқалар), оны пайдалану бағытын және ғылыми-зерттеу жабдығымен жұмыс істеу дағдысы бар зерттеу тобының мүшелерін көрсете отырып сипаттау;

4) бағдарламаны іске асыру үшін пайдаланылатын негізгі отандық және халықаралық байланыстар (коллабораторлар мен серіктестер), олардың пайдаланылу сипаты мен негіздемесі көрсетіледі, негіздей отырып, басқа да отандық және шетелдік ұйымдардың (зертханалардың) инфрақұрылымын пайдалану;

5) ұтқырлықты негіздеу: (1) ғылыми іссапарлар және олардың бағдарламаны іске асыруға әсері, (2) әріптес ұйымдар базасындағы жұмыс кезеңдері және олардың бағдарламаны іске асыруға әсері. Әрбір шетелдік іссапар

үшін іссапардың мақсаты, күтілетін нәтижесі және орындаушының бағдарламаның мақсатына қол жеткізуге қосқан үлесі қысқа көрсетіледі.

7. Сұратылатын қаржыландырудың негіздемесі [3000 сөзден артық емес].

Бөлімде мынадай ақпарат қамтылады:

1. 2-кестеге сәйкес бағдарлама (бюджет) бойынша жиынтық есеп. Бағдарламаның бюджетін бағдарламаның ғылыми жетекшісі жұмыс жоспарына сәйкес бөледі және оны осы бағдарламаға байланысты емес шығыстардың өзге баптарына бағыттауға болмайды.

«Еңбекке ақы төлеу (салықтарды және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдерді қоса алғанда)» деген бапта 3-кестеге сәйкес постдокторанттарды, докторантура, магистратура және бакалавриат студенттеріне, сондай-ақ қаржылық-экономикалық және заңдық сүйемелдеуді жүзеге асыратын адамдарды қоса алғанда, бағдарламаның зерттеу тобының мүшелеріне еңбегі үшін сыйақы ретінде төлеуге жататын шығыстар жеке табыс салығы мен міндетті зейнетақы жарнасы ескеріле отырып көрсетіледі. Есеп-қисапта өтемақы және ынталандыру сипатындағы төлемдерден басқа, демалысақылар да ескеріледі. Бапта әлеуметтік салықты, әлеуметтік сақтандыруды және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдерді төлеуге жұмсалған шығыстар да көрсетіледі.

«Қызметтік іссапарлар» деген бапта 4-кестеге сәйкес конференцияларға, семинарларға, симпозиумдарға қатысуды, басқа ұйымдардың инфрақұрылымын пайдалану үшін баруды қоса алғанда, зерттеулер жүргізумен тікелей байланысты Қазақстан Республикасының шегінде және оның шегінен тысқары жерге іссапарлардың барлық шығыстары көрсетіледі (билеттер бойынша (авто, теміржол, әуе билеттері) қызмет көрсететін компаниялардың сайттарынан баға ұсыныстарын, іссапарлар жоспарын қоса беру керек). Аталған кестені толтыру кезінде Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2000 жылғы 22 қыркүйектегі № 1428 қаулысымен бекітілген мемлекеттік бюджеттің қаражаты есебінен ұсталатын мемлекеттік мекемелер қызметкерлерінің, сондай-ақ, Қазақстан Республикасының Парламенті депутаттарының шегіндегі қызметтік іссапарлары туралы ережені және «Бюджет қаражаты есебінен қызметтік іссапарларға, оның ішінде шет мемлекеттерге қызметтік іссапарларға арналған шығыстарды өтеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 11 мамырдағы № 256 қаулысын басшылыққа алу қажет.

«Ғылыми-ұйымдастырушылық сүйемелдеу, басқа да көрсетілетін қызметтер мен жұмыстар» деген бапта 5-кестеге сәйкес орындаушының кәсіпкерлік субъектілерінен сатып алатын, нәтижесі бағдарламаның мақсатына қол жеткізу үшін қажетті көрсетілетін қызметтерге, оның ішінде (1) ұжымдық ғылыми зертханалар мен басқа да зертханалардың көрсетілетін қызметтеріне, (2) бірлесіп орындаушы ұйымдардың көрсетілетін қызметтеріне, (3) конференцияларға, семинарларға, симпозиумдарға және басқаларға қатысу үшін

ұйымдастырушылық жарналарға, (4) жобаның нәтижесінде алынған ғылыми нәтижелерді патенттеуге, (5) зерттеу нәтижелерін жариялауға, (6) талдамалық материалдарды сатып алуға арналған шығыстар көрсетіледі (сатып алынатын тауарлар, жұмыстар, көрсетілетін қызметтер үшін кемінде 1 (бір) баға ұсынысын және (немесе) прайс-парақты қоса беру керек). Бағдарламаны іске асыруға қатысатын шетелдік ғалымдар зерттеу тобының мүшелері болып табылатын жағдайда, олардың қатысуға арналған шығыстары «Еңбекке ақы төлеу» деген бөлімде көрсетіледі.

«Материалдар сатып алу (жеке және заңды тұлғалар үшін), жабдықтарды және (немесе) бағдарламалық қамтылымды (заңды тұлғалар үшін) сатып алу» деген бапта 6-кестеге сәйкес бағдарламаның мақсатына қол жеткізу үшін қажетті жабдықтар мен материалдарға арналған барлық шығындар мен бағдарламалық қамтылымды сатып алуға арналған шығыстар көрсетіледі, оның ішінде химиялық реактивтер, еріткіштер, стандартты үлгілер, зертханалық шығыс материалдар, ғылыми-зерттеу жабдықтарына арналған қосалқы бөлшектер, жанар-жағармай материалдары және басқалар (сатып алынатын тауарлар, жұмыстар, көрсетілетін қызметтер үшін кемінде 1 (бір) баға ұсынысын және (немесе) прайс-парақты қоса беру керек).

«Жалға алу шығыстары, жабдықтар мен техниканы пайдалану шығыстары» деген бапта 7-кестеге сәйкес өтінім берушінің тиісті үй-жайы болмаған кезде бағдарламаның мақсатына қол жеткізу үшін қажетті үй-жайларды, жабдықтар мен техниканы жалға алуға, сондай-ақ бағдарламаны іске асыруға байланысты коммуналдық көрсетілетін қызметтерге арналған шығыстар, сондай-ақ зерттеу жүргізуге тікелей жұмылдырылған үй-жайларға, жабдықтар мен техникаларға қызмет көрсетуге арналған шығыстар көрсетіледі (сатып алынатын тауарлар, жұмыстар, көрсетілетін қызметтер үшін кемінде 1 (бір) баға ұсынысын және (немесе) прайс-парақты қоса беру керек);

2) 3-7-кестелерге сәйкес шығыстардың әрбір бабына есеп-қисаптар;

3) әрбір шығыстар бабының мазмұны мен көлемінің есебіне олардың бағдарламаның мақсаттарына, міндеттеріне және күтілетін нәтижелеріне қол жеткізу үшін қажеттілігін міндетті түрде негіздеп, сондай-ақ тиісті шығыстар баптарын есептеуге негіз болған бағалар туралы ақпарат көздерін көрсете отырып, қысқаша түсіндірмелер.

Барлық шығыстар баптарының жалпы сомасы қаржыландыруға сұратылатын соманы білдіреді және «Жалпы ақпарат» деген бөлімнің 1.10-тармағында көрсетілген сомаға барабар болады.

8. Бағдарламаны іске асыру жоспары

Бөлім 8-кестеге сәйкес жоба бойынша жұмыстардың егжей-тегжейлі, дәйекті жұмыс жоспарын қамтиды.

9. Күтілетін нәтижелер [2000 сөзден көп емес]

Бағдарламада көзделген күтілетін нәтижелер ғылыми-техникалық тапсырмада көзделген нәтижелерден төмен болмауы керек. Өзара байланыста

нәтижелер стратегиялық маңызы бар мемлекеттік міндеттің барлық аспектілеріне ықпал етуді көздейтін кешенді шешімді қамтамасыз етеді.

Бағдарламаның нәтижелері сандық және сапалық сипаттамалар мен іске асыру нысандары көрсетіле отырып сипатталады. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттеріне сәйкес нәтиженің негіздемесі келтіріледі.

Конкурстық құжаттаманың талаптарына қарамастан, бағдарламаны іске асыру нәтижесінде мыналар қамтамасыз етіледі:

1) шетелдік рецензияланатын ғылыми журналдарда мақалалар жариялау (бағдарлама нәтижелерін жариялауға арналған болжамды басылымдар, басылымның дәйексөз алу индексі, тиісті ғылыми метрикалық базадағы басылым туралы ақпаратқа сілтеме жасай отырып). Зерттеулердің нәтижелері бойынша мақалалар санына қойылатын талаптар конкурстық құжаттамада белгіленеді. Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру көзі ретінде көрсетіле отырып, әрбір бап оның шеңберінде қаржыландырылған жобаның сәйкестендіруші тіркеу нөмірі және атауы туралы ақпаратты қамтиды;

2) шетелдік және (немесе) қазақстандық баспалар кітаптарында монографияларды, кітаптарды және (немесе) кітаптардағы тарауларды жариялау;

3) шетелдік (еуропалық, американдық, жапондық) патенттік бюродан, қазақстандық немесе еуразиялық патенттік бюродан патенттер алу;

4) ғылыми-техникалық, конструкторлық құжаттаманы әзірлеу;

5) бағдарламаның нәтижелерін пилоттық енгізу және (немесе) әлеуетті пайдаланушылар, ғалымдар қоғамдастығы және қалың жұртшылық арасында бағдарламаны іске асыру кезінде алынған білім мен нәтижелерді тарату жөніндегі іс-шаралар;

6) конкурстық құжаттаманың талаптарына және жобаның ерекшеліктеріне сәйкес басқа да өлшенетін нәтижелер. Бөлімде:

1) қолданылу саласы, нысаналы тұтынушылар, негіздемесі бар бағдарлама шешуі үшін әзірленген стратегиялық маңызы бар мемлекеттік міндетке сәйкес күтілетін нәтижелердің әрқайсысының әлеуметтік, экономикалық, экологиялық, ғылыми-техникалық, мультипликативтік және (немесе) өзге де әсері;

2) күтілетін нәтижелердің ғылым мен технологиялардың негізгі ғылыми бағыты мен сабақтас салаларын дамытуға әсері;

3) алынған ғылыми нәтижелерді коммерцияландырудың қолданылымдығы және (немесе) мүмкіндігі;

4) сапалық және сандық сипаттамаларын көрсете отырып, бағдарламаның басқа да тікелей және жанама нәтижелері қосымша көрсетіледі.

10. Библиография

Бөлімде «Бағдарламаның ғылыми жаңашылдығы мен маңыздылығы» деген 3-тармақта сілтемелер келтірілген жарияланымдар көрсетіледі.

Әрбір жарияланымда журналдың толық атауы, басылым нөмірі, шығарылған жылы, бет нөмірлері, мақаланың толық атауы, мақаланың барлық авторлардың есімдері болады.

Қосымша:

1) 9-кестеге ұқсас әріптес тарапынан бағдарламаны іске асыруға үлес қосу жоспары (қолданбалы ғылыми зерттеулер үшін).

3. Сұратылатын қаржыландырудың есеп-қисабы

«Сұратылатын қаржыландыру есеп-қисабының» бір бөлігі қаржыландыру бағдарламасын іске асыру үшін сұратылатын көлемнің есеп-қисабын негіздейтін 2–7-кестелер түрінде ресімделеді, олар сараптама орталығының ақпараттық жүйесінде толтырылады.

Есеп-қисаптарға түсіндірмелер «Сұратылатын қаржыландырудың негіздемесі» деген 7-бөлімнің «Түсіндірме жазба» деген бөлігінде келтіріледі.

1-кесте – Шетелдік ғалымдарды, жас ғалымдарды (постдокторанттарды, докторантура, магистратура және бакалавриат студенттерін қоса алғанда, ғылыми зерттеулер жүргізу жөніндегі зерттеу тобының құрамы

Р/с №	Т.А.Ә. (бар болса), білімі, дәрежесі, ғылыми атағы ¹	Негізгі жұмыс орны, лауазымы ²	Хирш индексі, ResearcherID, ORCID, Scopus Author ID сәйкестендіргіштері (бар болса)	Жобадағы немесе бағдарламадағы рөлі, сондай-ақ орындалатын жұмыстың сипаты	Қатысудың қысқаша негіздемесі

²Зерттеу тобының құрамында конкурстық өтінім беру кезінде «бос орын» мәні бар позицияларды зерттеу тобының жалпы санының 10% - нан аспайтын мөлшерде көрсетуге жол беріледі.

³Негізгі персоналға жатпайтын және өтінімді дайындау күнінде айқындалмаған зерттеу тобының мүшелері үшін «Негізгі жұмыс орны, лауазымы» деген бағанда сызықша көрсетіледі. Деректері өтінімді дайындау кезінде белгісіз болған постдокторанттар, докторантура, магистратура және бакалавриат студенттері үшін «Негізгі жұмыс орны, лауазымы» деген бағанда мәртебесі көрсетіледі (постдокторант, докторантура, магистратура және бакалавриат студенті, мамандығы және зерттеу тобының құрамына тиісті қызметкерлерді тарту болжанатын жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымы).

2-кесте – Сұратылатын сома бойынша шығыстардың жиынтық сметалық есеп-қисабы

Р/с №	Шығыстар бабының атауы	Қаржыландыру көлемі, мың теңге			
		Барлығы	20__ жыл (1-жыл)	20__ жыл (2-жыл)	20__ жыл (3-жыл)
1.	Еңбекақы төлеу (салықтарды және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдерді қоса алғанда)				
2.	Қызметтік іссапарлар				
3.	Ғылыми-ұйымдастырушылық сүйемелдеу, басқа да көрсетілетін қызметтер мен жұмыстар				
4.	Материалдар сатып алу (жеке және заңды тұлғалар үшін), жабдықтарды және (немесе) бағдарламалық қамтылымды (заңды тұлғалар үшін) сатып алу				
5.	Жалға алу шығыстары, зерттеулерді іске асыру үшін пайдаланылатын жабдықтар мен техниканы пайдалану шығыстары				
Жиыны					

3-кесте – Еңбекке ақы төлеу (салықтарды және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдерді қоса алғанда)

Р/с №	Ұстаным	Еңбекке ақы төлеу, теңге												
		1-жыл				2-жыл				3-жыл				Барлығы (6-баған × 10-баған × 14-баған)
		Жұмыспен қамтылуы (толық / толық емес)	Еңбекке ақы төлеу айына, теңге	Жұмыс айының саны	Сомасы (3-баған × 4-баған × 5-баған)	Жұмыспен қамтылуы (толық / толық емес)	Еңбекке төлеу айына, теңге	Жұмыс айының саны	Сомасы (7-баған × 8-баған × 9-баған)	Жұмыспен қамтылуы (толық / толық емес)	Еңбекке төлеу айына, теңге	Жұмыс айының саны	Сомасы (11-баған × 12-баған × 13-баған)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	Зерттеу тобының негізгі персоналы			x				x				x		
1.1.														
1.2.														
...														
2.	Қосымша персонал			x				x				x		
2.1.														
2.2.														
...														
3.	Жиыны	x	x	x		x	x	x		x	x	x		

	еңбекке ақы төлеу қоры (1- баған+ 2- баған)													
4.	Салықтар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер (жиыны 4.1-баған + 4.2-баған + 4.3-баған)	x	x	x		x	x	x		x	x	x		
4.1	Әлеуметті к салықты төлеуге арналған шығыстар ды есептеу	x	x	x		x	x	x		x	x	x		
4.2	Мемлекетт ік әлеуметтік сақтандыр у қорына әлеуметтік аударымда рды төлеуге	x	x	x		x	x	x		x	x	x		

	арналған шығыстарды есептеу													
4.3	Міндетті медициналық сақтандыруға аударымдар	x	x	x		x	x	x		x	x	x		
Барлығы 3-баған + 4-баған)		x	x	x		x	x	x		x	x	x		

4-кесте – Қызметтік іссапарлар

Р/с №	Межелі пункті (ел, қала, елді мекен атауы)	1 адамға арналған тәуліктік шығыстарды өтеу нормасы (2 х айлық есептік көрсеткіш) (теңге)	1 адамға арналған тәулігіне тұрғын үй-жайды жалдау бойынша шығыстар нормасы (теңге)	Тәуліктік шығыстарды есептеу үшін орташа жылдық адам/күн саны (адам/күн)	Тұрғын үй-жайды жалдау бойынша шығысты есептеу үшін орташа жылдық адам/күн саны (адам/күн)	Іссапарға жіберілетін адамдардың орташа жылдық саны (адам)	Бір рет екі жаққа да жол жүрудің орташа құны (теңге)	Шығыстар сомасы (мың теңге) (3-бағ x 5-бағ + 4-бағ x 6-бағ + 7-бағ x 8-бағ)/1000
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	20__ жыл (1-ші жыл) барлығы						x	
1.1.								
1.2.								
...								
2.	20__ жыл (2-ші жыл) барлығы						x	

2.1.								
2.2.								
...								
3.	20 __ жыл (3-ші жыл) барлығы						x	
3.1.								
3.2.								
...								
Жиыны (1-бағ + 2-бағ + 3-бағ)							x	

5-кесте – Ғылыми-ұйымдастырушылық сүйемелдеу, басқа да көрсетілетін қызметтер мен жұмыстар

Р/с №	Атауы	Өлшем бірлігі	Саны, бірлік	Бірлігіне құны, теңге	Жалпы құны, теңге (4-бағ × 5-бағ)
1	2	3	4	5	6
1.	20 __ жыл (1-ші жыл) барлығы			x	
1.1.					
1.2.					
...					
2.	20 __ жыл (2-ші жыл) барлығы			x	
2.1.					
2.2.					
...					
3.	20 __ жыл (3-ші жыл) барлығы			x	
3.1.					
3.2.					
...					
Жиыны (1-бағ + 2 -бағ+ 3-бағ), теңге				x	

6-кесте – Материалдар, жабдықтар және (немесе) бағдарламалық қамтылымды (заңды тұлғалар үшін) сатып алу

P/c №	Атауы	Өлшем бірлігі	Саны, бірлік	Бірлігіне құны, теңге	Жалпы құны, теңге (4-бағ × 5-бағ)
1	2	3	4	5	6
1.	20__ жыл (1-ші жыл) барлығы			x	
1.1.					
1.2.					
...					
2.	20__ жыл (2-ші жыл) барлығы			x	
2.1.					
2.2.					
...					
3.	20__ жыл (3-ші жыл) барлығы			x	
3.1.					
3.2.					
...					
Жиыны (1-бағ + 2 -бағ+ 3-бағ), теңге				x	

7-кесте – Жалға алу шығыстары, зерттеулерді іске асыру үшін пайдаланылатын жабдықтар мен техниканы пайдалану шығыстары

P/c №	Атауы	Өлшем бірлігі	Өлшем бірлігіне құны	Саны, бірлік	Барлығы, теңге (4-бағ × 5-бағ)
1	2	3	4	5	6
1.	20__ жыл (1-жыл), барлығы		x	x	
1.1.					
1.2.					
...					
2.	20__ жыл (2-жыл), барлығы		x	x	
2.1.					
2.2.					
...					
3.	20__ жыл (3-жыл), барлығы		x	x	
3.1.					
3.2.					

...					
Жиыны (1-бағ.+2-бағ.+3-бағ.)			x	x	

8-кесте – Іске асыру жөніндегі жұмыстардың жоспары

Р/с №	Міндеттердің және оларды іске асыру жөніндегі іс-шаралардың атауы	Орындау мерзімі		Жобаны іске асырудан күтілетін нәтижелер (міндеттер мен іс-шаралар бөлінісінде), аяқтау нысаны
		Басталуы (ай)	Аяқталуы (ай)	
20____ жыл				
20____ жыл				
20____ жыл				

9-кесте – Әріптестің салым салу жоспары

Р/с №	Әріптестің атауы, мекенжайы, байланыс ақпараты	Салым нысаны (50 сөзден артық емес)	Салымның құны, мың теңге	Енгізу күні (күн/ай/жыл)
1	2	3	4	5

2026-2028 жылдарға арналған
ғылыми, ғылыми-техникалық
бағдарламаларды бағдарламалық-
нысаналы қаржыландыруға
конкурстық құжаттамаға
2-қосымша

**2026-2028 жылдарға арналған бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру бойынша
ғылыми-техникалық тапсырмалар**

1-басымдық - Экология, қоршаған орта және табиғатты ұтымды пайдалану

№ 1 Ғылыми-техникалық тапсырма

<p>1.Жалпы мәліметтер:</p> <p>1.1. Ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламаға арналған басымдықтың атауы (бұдан әрі – бағдарлама) Экология, қоршаған орта және табиғатты ұтымды пайдалану</p> <p>1.2. Бағдарламаның мамандандырылған бағытының атауы: Жануарлар мен өсімдіктер дүниесін сақтау және ұтымды пайдалану.</p>
<p>2. Бағдарлама мақсаты мен міндеттері</p> <p>2.1. Бағдарламаның мақсаты: ХТҚО халықаралық тәсілдерінің негізінде Қазақстан Республикасы жануарларының Қызыл тізімін ұзақ мерзімді жүргізу жөніндегі ғылыми-техникалық базаны әзірлеу.</p>
<p>2.2. Қойылған мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттер шешіледі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - қазіргі таралуын, биологиялық және экологиялық ерекшеліктерін, санын, шектеуші факторларын нақтылау және омыртқасыздардың 50 түрше /түріне және Қазақстанның омыртқалы жануарлардың 40 түрше /түріне қауіптерді бағалау; - омыртқасыздардың 50 түрше /түрі және омыртқалы жануарлардың 40 түрше /түрі үшін ХТҚО халықаралық санаттары мен критерийлерін пайдалана отырып, жойылу қаупін бағалауды жүргізу; - жоба барысында жануарлар дүниесі туралы алынған деректерді және ХТҚО халықаралық санаттары мен өлшемшарттарын толтыра отырып, Қазақстан Республикасының жабайы жануарлары бойынша қолда бар электрондық деректер базасын интеграциялауды жүргізу; - ХТҚО жаһандық қызыл Жануарлар тізімі веб-порталының тәсілдері негізінде Қазақстан Республикасы жануарларының Қызыл тізімін жүргізу жөніндегі веб-порталды әзірлеу және оны мемлекеттік веб-порталмен https://tabigat.gov.kz/ үйлестіру; - ұзақ мерзімді сақтау мақсатында жануарлардың сирек кездесетін және жойылып бара жатқан 15-тен кем емес түрлеріне ex situ сақтау бойынша молекулярлық-генетикалық және криобиологиялық технологияларды пайдалану.
<p>3. Стратегиялық және бағдарламалық құжаттардың қандай тармақтарын шешеді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қазақстан Республикасының 2029 жылға дейінгі ұлттық даму жоспары (4.3-тармақ). 2. «Қазақстан-2050» Стратегиясы-қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» - алтыншы сын-қатер-табиғи ресурстардың сарқылуы). 3. ҚР-ның 2021-2030 жылдарға арналған «Жасыл экономикаға» көшуі жөніндегі тұжырымдаманы іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары (жануарлар дүниесі және аңшылық шаруашылығы 7.3-т.). 4. Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің 2023-2027 жылдарға арналған даму жоспары. 5. Биологиялық әртүрлілік туралы конвенция (1, 6, 9, 10-бап). <p>Куньмин-Монреаль жаһандық биоәртүрлілік шеңбері бағдарламасы (А мақсаты және мақсат-міндеттер 4 және 5)</p>

6. «Қазақстан Республикасында жануарлар дүниесінің мемлекеттік есебін, кадастрын және мониторингін жүргізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2005 жылғы 5 қаңтардағы № 1 қаулысы (1, 3-параграфтар).

4. Күтілетін нәтижелер

4.1. Тікелей нәтижелер:

- Қызыл тізімді жүргізу бойынша ХТҚО халықаралық санаттары мен критерийлерін пайдалана отырып, Қазақстанның жабайы жануарлары бойынша деректер базасының бірыңғай электрондық қабықшасы қалыптастырылды;
- Қазақстанның омыртқасыздардың 50 түрше/түрі және омыртқалы жануарлардың 40 түрше/түрі үшін қазіргі заманғы таралуы, биологиялық және экологиялық ерекшеліктері, саны, шектеуші факторлары туралы жаңа деректер алынды;
- Омыртқасыздардың 50 түрше/түрі және омыртқалы жануарлардың 40 түрше/түрі үшін ХТҚО халықаралық санаттары мен критерийлерін пайдалана отырып, жойылу қаупіне талдау жүргізілді;
- Ұзақ мерзімді сақтау мақсатында жаңа және қолда бар молекулалық-генетикалық және криобиологиялық технологияларды пайдалана отырып, жануарлардың сирек кездесетін және жойылып бара жатқан 15 түріне ex situ консервациясы жүргізілді;
- Қазақстанның омыртқасыздардың 50 түрше/түріне және омыртқалы жануарлардың 40 түрше/түріне ұзақ мерзімді мониторинг бойынша ұсыныстар әзірленіп, уәкілетті органға берілді;
- ХТҚО жаһандық қызыл жануарлар тізімі веб-порталының тәсілдері негізінде Қазақстан Республикасы жануарларының Қызыл тізімін жүргізу жөніндегі веб-портал әзірленді, онда жануарлардың қазіргі заманғы таралуы, биологиялық және экологиялық ерекшеліктері, саны, шектеуші факторлары туралы қазіргі заманғы мәліметтер көрсетіледі және оны мемлекеттік веб-порталмен <https://tabigat.gov.kz/> үйлестіру жүргізіледі.

4.2. Түпкілікті нәтиже:

Осы бағдарлама қызметінің негізгі көрсеткіштері:

Ғылыми-техникалық тапсырманы іске асыру аяқталған сәтте қамтамасыз етілуге тиіс:

- 1) Web of Science деректер базасында импакт-фактор бойынша 1 (бірінші), 2 (екінші) және (немесе) 3 (үшінші) квартильге кіретін және (немесе) бағдарламаның ғылыми бағыты бойынша рецензияланатын ғылыми басылымдарда кемінде 5 (бес) мақала және (немесе) шолулар Citescore Scopus дерекқорында кемінде 35 (отыз бес).
- 2) ҚР ҒЖБМ ҒЖБССҚК ұсынған журналдарда кемінде 5 (бес) мақала.
- 3) шетелдік және (немесе) қазақстандық баспаларда кемінде 2 (екі) монографиялар немесе оқу құралдары;

- 4) қазақстандық патенттік бюрода пайдалы модельге кемінде 3 (үш) патент;

- 5) ҚР Ұлттық зияткерлік меншік институтында тіркелген кемінде 2 (екі) зияткерлік меншік объектісі не ҚР Авторлық құқық объектісіне кемінде 2 (екі) авторлық куәлік беріледі.

Бағдарламаны іске асыру әлемдік деңгейде биоәртүрлілікті сақтау жөніндегі ҚР халықаралық міндеттемелерінің (Биологиялық әртүрлілік туралы конвенция, көші-қон түрлері бойынша конвенциялар, СИТЕС және т.б.) орындалуын және ұлттық заңнаманың (жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы ҚР Заңы, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі) орындалуын қамтамасыз етеді. Бағдарламаны орындау елдің ұлттық деңгейде жануарлардың Қызыл тізімін жүргізудің халықаралық процесіне қосылуы және жануарлардың алуан түрлілігін сақтау жөніндегі шараларды әзірлеу есебінен мемлекеттің ғылыми-техникалық әлеуетін және оның әлемдік имиджін айтарлықтай арттырады. Бағдарламаның нәтижесі ҚР жануарларының Қызыл тізімін жүргізу жөніндегі ұзақ мерзімді ұлттық жобаны іске қосу болып табылады, оның барысында әрбір таксон үшін табиғатты қорғау мәртебесін айқындай отырып, жануарлардың барлық түрлік және түршелік әртүрлілігі бағаланатын болады.

Ғылыми әсері: бағдарламаны орындау табиғат қорғау мәртебесін бағалауда және ҚР жануарлар дүниесіне төнетін қатерлерді анықтауда, сондай-ақ Қазақстан Республикасының фауналық әртүрлілігіне мониторинг жүргізуде қазіргі заманғы халықаралық тәсілдерді әзірлеу

мен енгізуден тұрады. Елдің табиғатты қорғау саясатын биоәртүрлілікті сақтау жөніндегі жаһандық халықаралық бағдарламаларға интеграциялау маңызды нәтижелердің бірі болады. Бұл жануарлар ресурстарын басқарудың тиімділігін арттыруға және сирек кездесетін және жойылып кету қаупі төнген жабайы жануарлар түрлерін сақтаудың халықаралық жаһандық жүйесіне мемлекеттік табиғатты қорғау бастамаларын интеграциялау жөніндегі көптеген проблемаларды жоюға мүмкіндік береді. Бағдарламаны орындаудың ғылыми және практикалық нәтижелері биологиялық және экологиялық бейіндегі жоғары оқу орындарында зоология, систематика және таксономия, палеозоология, зоогеография, экология бойынша дәрістер мен практикалық сабақтар курстарында пайдаланылатын болады.

Экономикалық әсері: «Цифрлық Қазақстанды» және ақпараттық технологияларды дамытуда ғылыми зоологиялық материалдарға көпшілік алдында қол жеткізуде, табиғат қорғау іс-шараларының тиімділігін арттыруда қол жеткізіледі. Қазақстанның сирек кездесетін және жойылып кету қаупі төнген жануарлары бойынша мәліметтердің жария қолжетімділігі оларды сақтау жөніндегі іс-шараларға арналған шығыстарды қысқартуға мүмкіндік беруге тиіс.

Экологиялық тиімділік: сирек кездесетін және жойылып кету қаупі төнген жабайы табиғат түрлерін тиімді сақтаудан тұрады.

Әлеуметтік әсері: бағдарлама халықтың экологиялық білім беру деңгейінің өсуіне ықпал ететін болады; бағдарлама барысында білікті отандық кадрлар тартылатын болады, жас мамандар даярланады, кадрлық құрамы нығайтылатын болады; ұлттық және халықаралық деңгейде ғылым мен практиканың өзара әрекеттесуін күшейтеді. Жобаның нәтижелері Қазақстан Республикасы қол қойған бірқатар халықаралық конвенцияларды жүзеге асыруға ықпал етіп, сәйкесінше еліміздің халықаралық беделі нығайтын болады.

Алынған нәтижелердің мақсатты тұтынушылары: жануарлар дүниесі жөніндегі уәкілетті орган, табиғат қорғау ұйымдары, табиғат пайдаланушылар, ҒЖБМ халықтың және өскелең ұрпақтың экологиялық білімін арттыру үшін.

5. Бағдарламаның шекті сомасы (бағдарламаны іске асырудың барлық мерзіміне және жылдар бойынша, мың теңгемен): 2026-2028 жылдарға **250 000** мың теңге, оның ішінде:

2026 жылға - **50 000** мың теңге;

2027 жылға - **100 000** мың теңге;

2028 жылға - **100 000** мың теңге.

№ 2 Ғылыми-техникалық тапсырма

1. Жалпы мәліметтер:

1.1. Ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламаға арналған басымдықтың атауы (бұдан әрі – бағдарлама)

Экология, қоршаған орта және табиғатты ұтымды пайдалану

1.2. Бағдарламаның мамандандырылған бағытының атауы:

Жануарлар мен өсімдіктер дүниесін сақтау және ұтымды пайдалану.

2. Бағдарлама мақсаты мен міндеттері

2.1. Бағдарламаның мақсаты:

Киіктер популяциясының Батыс Қазақстан ареалындағы экожүйелерге кешенді бағалау жүргізу, оның ресурстарын тиімді мониторингілеу және орнықты басқару жөніндегі іс-шараларды әзірлеу.

2.2. Қойылған мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттер шешіледі:

- популяцияның қазіргі жай-күйі (саны, оның динамикасы, туу көрсеткіші, өміршеңдік, өлім-жітім, жыныстық-жастық құрамы, тығыздығы), киік популяциясының кеңістіктік құрылымы, киіктер табындары мен топтарының экологиялық ерекшеліктері (экожүйелерді пайдалану сипаты, маусымдық көші-қон жолдары мен мерзімдері, шектеуші факторлар) туралы жаңа деректер алу;

- жайылымдар мен суаратын жерлердегі киіктер мен ауыл шаруашылығы жануарлары арасындағы бәсекелестік орындарын анықтап, оның ауқымын айқындау;

- жерсеріктік деректер бойынша есептелген далалық зерттеулер мен вегетациялық индекстер негізінде киіктер мен ауыл шаруашылығы жануарлары бірлесіп пайдаланатын табиғи жайылымдар мен жайылымдық ресурстардың жемшөп базасы мен жалпы өнімділігінің жай-күйін бағалау;
- Батыс Қазақстан киіктер популяциясы мекендейтін аумақтың жем-шөп алқаптарының картасын жасау, жайылымдардың жем-шөп қоры мен жем-шөп сыйымдылығын анықтау;
- киіктер мен үй жануарларының оңтайлы санын жемшөп өнімділігі негізінде, оның ішінде қыста олардың тіршілігіндегі неғұрлым қиын кезеңін анықтау;
- қолда бар су айдындары мен ұңғымалардың картасын әзірлеу, жануарларға арналған жасанды суару көздерін құру талап етілетін учаскелерді анықтау;
- киіктер популяциясына шектеуші факторлардың (антропогендік, биологиялық, ауа-райы-климаттық) әсерін талдау және оларды азайту шараларын әзірлеу, сондай-ақ эпизоотиялардың пайда болу себептерін анықтау және киіктер популяциясының экологиялық-ветеринариялық мониторингі жүйесін әзірлеу;
- жүргізілген зерттеулердің нәтижелері негізінде және SMART және FaceID технологияларын пайдалана отырып, осы түрдің ресурстарын қорғауды, өсімін молайтуды және орнықты пайдалануды ұйымдастыру тәсілдерін айқындау негізінде ақбөкеннің Батыс Қазақстан популяциясын басқару моделін әзірлеу;
- Data Matrix технологиясымен RFID-чиптер және NFC-тегтер негізінде таңбалау әдістерін қолдана отырып, өңірде жартылай ерікті жағдайларда өсірілетін жануарларды және олардың дериваттарын есепке алу мен тіркеудің ақпараттық жүйесін пысықтау;
- осы түрдің ex-situ генофондын тиімді сақтау үшін киіктің гермоплазмалық криобанкін жасау.

3. Стратегиялық және бағдарламалық құжаттардың қандай тармақтарын шешеді:

1. «Қазақстан-2050» Қазақстан Республикасының 2050 жылға дейінгі даму стратегиясы - қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты».
- Алтыншы сын - табиғи ресурстардың сарқылуы; ауыл шаруашылығы өніміне өсіп отырған жаһандық сұраныс жағдайында ауыл шаруашылығын ауқымды жаңғырту.
2. «Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 9 шілдедегі N 593 Заңы (1-тарау, 1-бап, 44, 62-1, 62-3, 62-4, 73-3, 75 тарм.; 5-бап, 2-тарау; 6-бап, 2-2, 2-3 тарм.; 6-1-бап, 2-2, 2-3 тарм.; 8-бап., 1 тарм.; 9-бап., 1, 3, 3-2, 2 тарм.; 5-1 тарау, 33-2, 33-3, 33-4, 33-5-бап.; 7-тарау 43-бап., 1 тарм.).
3. Қазақстан Республикасының «жасыл экономикаға» көшуі жөніндегі тұжырымдаманы іске асыру жөніндегі 2021 – 2030 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарын бекіту туралы (7.3 Жануарлар дүниесі және аңшылық шаруашылығы).
4. Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің 2023-2027 жылдарға арналған даму жоспары.
5. Биологиялық әртүрлілік туралы конвенция (1, 6, 9, 10-бап).

4. Күтілетін нәтижелер

4.1. Тікелей нәтижелер:

- Батыс Қазақстан киік популяциясының қазіргі жағдайы туралы жаңа деректер (саны, жыныстық-жастық құрамы және популяцияның көбею қарқыны), популяцияның кеңістіктік құрылымы, оның ішінде қысқы және жазғы мекендеу орындары мен аумағы, көктемгі және күзгі көші-қон жолдары мен мерзімдері туралы жаңа деректер алынды;
- жайылымдар мен суаратын жерлерге байланысты киіктер мен үй жануарлары арасындағы бәсекелестік орындары анықталып, оның ауқымы нақтыланды;
- әр маусымда жерсеріктік деректер бойынша есептелген далалық зерттеулер мен вегетациялық индекстер негізінде жем-шөп қорының жай-күйіне және табиғи жайылымдардың жалпы өнімділігіне талдау жүргізілетін болады, киіктер мекендейтін аумақтың жайылымдарының жем-шөп қоры мен жем-шөп сыйымдылығы айқындалды;
- киіктер мен үй жануарларының оңтайлы санын есептеу, оның ішінде қысқы кезеңде олардың тіршілігіндегі неғұрлым қиын кезеңі есептелді;
- киіктер популяциясына шектеуші факторлардың (антропогендік, биологиялық, ауа-райы-климаттық) әсері талданады, сондай-ақ эпизоотиялардың пайда болу себептері анықталды;

- Батыс Қазақстан популяциясы шегінде киіктердің мекендеу сипатының 1 картасы дайындалды;
- киіктердің негізгі популяцияларының мекендейтін жерлерінің 1 картасы дайындалынады;
- қолда бар су айдындары мен ұңғымалардың және жануарларға арналған жасанды суару көздерін жасау талап етілетін учаскелердің 1 картасы дайындалды;
- киік популяциясына шектеуші факторлардың әсерін азайту бойынша ұсыныстар киіктер популяциясын экологиялық-ветеринарлық бақылау жүйесі әзірленді;
- Data Matrix технологиясымен RFID-чиптер және NFC-тегтер негізінде таңбалау әдістерін қолдана отырып, еріксіз және жартылай ерікті жағдайларда өсірілетін жануарларды және олардың дериваттарын есепке алу және тіркеу жүйесі әзірленді;
- жүргізілген зерттеулердің нәтижелері негізінде және SMART және FaceID технологияларын пайдалана отырып, осы түрдің ресурстарын қорғауды, өсімін молайтуды және орнықты пайдалануды ұйымдастыру тәсілдерін айқындау негізінде киіктің Батыс Қазақстан популяциясы басқармасының басқару жоспары әзірленді;
- осы түрдің генофондын тиімді сақтау үшін киіктердің гермоплазмалық криобанкі құрылды.

4.2. Түпкілікті нәтиже:

Осы бағдарлама қызметінің негізгі көрсеткіштері:

Ғылыми-техникалық тапсырманы іске асыру аяқталған сәтте қамтамасыз етілуге тиіс:

1) Web of Science деректер базасында импакт-фактор бойынша 1 (бірінші), 2 (екінші) және (немесе) 3 (үшінші) квартильге кіретін және (немесе) бағдарламаның ғылыми бағыты бойынша рецензияланатын ғылыми басылымдарда кемінде 5 (бес) мақала және (немесе) шолулар Citescore Scopus дерекқорында кемінде 35 (отыз бес).

2) ҚР ҒЖБМ ҒЖБССҚК ұсынған журналдарда кемінде 5 (бес) мақала.

3) шетелдік және (немесе) қазақстандық баспаларда кемінде 2 (екі) монографиялар немесе оқу құралдары;

4) қазақстандық патенттік бюрода пайдалы модельге кемінде 3 (үш) патент;

5) ҚР Ұлттық зияткерлік меншік институтында тіркелген кемінде 2 (екі) зияткерлік меншік объектісі не ҚР Авторлық құқық объектісіне кемінде 2 (екі) авторлық куәлік беріледі.

Киіктің Батыс Қазақстан популяциясының жай-күйі және оның ауыл шаруашылығы жануарларымен өзара іс-қимылы туралы жаңа кешенді деректер алынады.

Киікті сақтау және пайдалану жөніндегі іс-қимыл Жоспарын әзірлеу үшін ұсынымдар мен шаралар әзірленді.

Ғылыми әсері: Нәтижелер Батыс Қазақстан киік популяциясын тиімді басқару саласындағы мемлекеттік стратегияның негізі болады, оның ішінде оны алып жатқан экожүйелермен бірлесіп сақтау, ресурстарды ұдайы молайту және орнықты пайдалану. Бұл қазақстандық ғылымның кадрлық әлеуетін нығайтуға, халықтың экологиялық білім деңгейін арттыруға, табиғатты қорғау іс-шараларын күшейтуге, ғылым мен практика арасындағы өзара іс-қимылды жақсартуға мүмкіндік береді.

Экономикалық әсері: Батыс Қазақстан популяциясының ресурстарын орнықты пайдалану экономиканың өңдеуші салаларын, Батыс Қазақстанның аңшылық қауымдастықтары мен туроператорларын осы процеске тартуға мүмкіндік береді. Киіктің Батыс Қазақстан популяциясы ресурстарын тұрақты пайдалану жергілікті тұрғындарды үш жүзге дейін жұмыс орнын маусымдық жұмыспен қамтамасыз етеді.

Экологиялық тиімділік: Адамдар мен киіктер арасындағы қақтығыстардың алдын алу және Батыс Қазақстанда табиғатты пайдалануды жетілдіру бойынша неғұрлым тиімді іс-шаралар айқындалатын болады. Табиғатты қорғау ведомстволарының қызметкерлерін оқытуды ұйымдастырып өткізу және киіктер мекендейтін өңірлердің халқын экологиялық ағарту жөніндегі бағдарламалар әзірленетін болады. Бұл тәжірибені Қазақстанның басқа өңірлеріне енгізу үшін қолдануға болады.

Әлеуметтік әсері: Бағдарлама шеңберінде отандық ғылымның кадрлық әлеуетін нығайту, халықтың экологиялық білімін арттыру, табиғат қорғау іс-шараларының тиімділігін арттыру, ғылым мен практика арасындағы интеграциялық байланыстарды, сондай-ақ ведомствоаралық өзара іс-қимылды күшейту жоспарлануда. Батыс Қазақстанда киіктің мониторинг желісін

қалыптастыру осы процеске оқушыларды және жергілікті халықтың басқа да санаттарын тартуға мүмкіндік береді, соның арқасында олар бұдан былай браконьерлік акцияларға қатыспайды.

Алынған нәтижелердің мақсатты тұтынушылары: Батыс Қазақстан облысының әкімдігі ведомствоға бағынысты табиғат қорғау және ауыл шаруашылығы бөлімшелерімен, ҚР Ауыл шаруашылығы министрлігі, ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлігі, ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі, үкіметтік емес табиғат қорғау ұйымдары, Батыс Қазақстан облысының жергілікті жер пайдаланушылары мен фермерлік қожалықтары, сондай-ақ оқушылар, ЖОО студенттері және табиғатты қорғау саласындағы сарапшылар, Қазақстан Республикасының аңшылар қауымдастығы және аңшылардың өңірлік бірлестіктері, ет өнімдерін терең өңдеу жөніндегі ұйымдар

5. Бағдарламаның шекті сомасы (бағдарламаны іске асырудың барлық мерзіміне және жылдар бойынша, мың теңгемен): 2026-2028 жылдарға **250 000** мың теңге, оның ішінде:

2026 жылға - **50 000** мың теңге;

2027 жылға - **100 000** мың теңге;

2028 жылға - **100 000** мың теңге.

№ 3 Ғылыми-техникалық тапсырма

1. Жалпы мәліметтер:

1.1. Ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламаға арналған басымдықтың атауы (бұдан әрі – бағдарлама)

Экология, қоршаған орта және табиғатты ұтымды пайдалану

1.2. Бағдарламаның мамандандырылған бағытының атауы:

7. Жануарлар мен өсімдіктер дүниесін сақтау және ұтымды пайдалану.

2. Бағдарламаның мақсаттары мен міндеттері

2.1. Бағдарламаның мақсаты:

Қазақстан Республикасында көгалдандырудың ғылыми-практикалық мәселелерін шешу үшін мемлекеттік ботаникалық бақтардың коллекциялық қорларын мониторингтеу және цифрландыру

2.2. Қойылған мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттер шешіледі:

- Қазақстан Республикасының мемлекеттік ботаникалық бақтарында коллекциялық қорлардың, тұқым банктерінің мониторингі;
- ҚР Мемлекеттік ботаникалық бақтарында интродуценттердің инвазиялық әлеуетін бағалау;
- ҚР Мемлекеттік ботаникалық бақтарында ерекше құнды түрлердің генетикалық банкін (ДНҚ-банк және тұқым банкін) қалыптастыру және дамыту;
- ҚР Мемлекеттік ботаникалық бақтарында жаңа тақырыптық коллекциялық учаскелер құру;
- ҚР Мемлекеттік ботаникалық бақтарында коллекциялық қорларды есепке алу бойынша bgrk (Botanical Garden Republic of Kazakhstan) Ұлттық электрондық деректер базасын әзірлеу;
- Қазақстан өңірлерінің жасыл құрылысы үшін ғылыми негізделген тұрақты өсімдіктер ассортиментін әзірлеу.

3. Стратегиялық және бағдарламалық құжаттардың қандай тармақтарын шешеді:

1. Қазақстан Республикасы Президентінің 2025 жылғы 8 қыркүйектегі «Жасанды интеллект дәуіріндегі өзекті мәселелер және оны түбегейлі цифрлық өзгерістер арқылы шешу» атты Қазақстан халқына Жолдауы ел аумағын көгалдандыру, орман алқаптарын кеңейту және биоәртүрлілікті сақтау бойынша ауқымды жобаларды іске асыру қажеттігін атап өтті, бұл осы зерттеудің мақсаттарымен тікелей байланысты.

2. Биологиялық әртүрлілік туралы конвенция (Рио-де-Жанейро, 1992) (1; 6; 8 Б., d); 10; 12);

3. Генетикалық ресурстарға қажетті қолжетімділікті қамтамасыз ету арқылы генетикалық ресурстарды пайдаланумен байланысты пайданы әділ және тең негізде бірлесіп алу туралы Нагоя хаттамасы (13-баптың 1 және 2-тармақтары).

4. Биоәртүрліліктің Куньмин-Монреаль жаһандық негіздемелік бағдарламасы (биологиялық әртүрлілік туралы конвенция тараптарының конференциясы, он бесінші Кеңес, II бөлім., Монреаль, Канада, 2022 жылғы 7-19 желтоқсан) – бөлім Н. 2030 жылға дейінгі кезеңге арналған Жаһандық міндеттер; мақсатты міндеттер (4, 6, 12).
5. «Қазақстан–2050» Стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты. Үшінші сынақ-жаһандық азық-түлік қауіпсіздігіне қауіп төндіреді. Алтыншы қиындық-табиғи ресурстардың сарқылуы.
6. «Өсімдіктер дүниесі туралы» Қазақстан Республикасының 2023 жылғы 2 қаңтардағы № 183-VII ҚРЗ Заңы (тармақшалар 3), 4), 8), 9), 10) 9-баптың 1-тармағы; 18-баптың 4-тармағы).
7. Қазақстан Республикасының Экология кодексі, 2021 жылғы 02 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ толықтыруларымен.
8. Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің 2021-2030 жылдарға арналған стратегиялық жоспары, онда өсімдіктер мен жануарлар дүниесін, су ресурстарын және ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғауды, өсімін молайтуды және ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету стратегиялық бағыт болып табылады.
9. «Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы» 2006 жылғы 7 шілдедегі №175-III ҚР Заңы (01.05.2023 ж. жағдай бойынша өзгертулер мен толықтырулармен).

4. Күтілетін нәтиже

4.1. Тікелей нәтижелер:

- ҚР Мемлекеттік ботаникалық бақтарының коллекциялық қорларына мониторинг, түгендеу жүргізіледі және 264,7 га өзектендірілген карталар әзірленеді; әлемдік және табиғи флораның 300 жаңа таксоны жерсіндіруге тартылады, оның ішінде ҚР флорасының кемінде 150 таксоны; тұқым банкі табиғи флора тұқымдарының кемінде 1300 үлгісімен толықтырылады; ҚР Мемлекеттік коллекциялық қорларының мониторингі мен есебінің әдістемелері әзірленетін болады BGCІ стандарттарына сәйкес Plant Search date-base жүйесі негізінде;
- ҚР Мемлекеттік ботаникалық бақтарында олардың агрессивтілік дәрежесі және оларды натуралдандыру тәжірибесі негізінде интродукторлардың инвазиялық әлеуетін кешенді бағалау жүргізілді; шетелдік инвазиялық түрлердің (бұдан әрі-ТЖК) агрессивтілік мәртебесі, олардың географиялық шығу тегі және олармен күресу шаралары айқындалды; ҚР Мемлекеттік ботаникалық бақтарында өсімдіктердің ТЖК таралу картасы әзірленді; халықаралық құжаттар мен стратегияларға сәйкес «ҚР Мемлекеттік ботаникалық бақтарында ТЖБ басқару кодексі» әзірленетін болады;
- генетикалық банк (ДНҚ-банк) құрылды және ұзақ мерзімді сақтауға арналған стандартталған үлгілерді қамтитын аса құнды түрлердің тұқым банкі толықтырылды; өсімдіктердің 300 аса құнды түрлеріне (сирек, эндемикалық, дәрілік, сәндік, сондай-ақ жоғары шаруашылық әлеуеті бар түрлер) арналған генетикалық паспорттар әзірленді; өсімдіктердің бағалы түрлерінің микроклоналды көбею технологиялары әзірленді және оңтайландырылды сирек кездесетін өсімдік түрлерін сақтау және жаппай көбейту үшін *in vitro* жағдайында генетикалық біртекті, сау отырғызу материалын алу мақсатында;
- ҚР Мемлекеттік ботаникалық бақтарында жаңа тақырыптық коллекциялық учаскелер (реликтілер бағы және петроглифтер бағы) құрылды; экологиялық сауаттылықты арттыруға және орнықты даму идеяларын танымал етуге баса назар аударып, оқушыларға, студенттерге және кең аудиторияға арналған білім беру бағдарламаларына тақырыптық коллекцияларды интеграциялау қамтамасыз етілді; ғылыми негізделген паспорттау, таңбалау және ақпараттық сүйемелдеумен (затбелгілер, QR- кодтар);
- ҚР Мемлекеттік ботаникалық бақтарының коллекциялық қорларының BGRK (Botanical Garden Republic of Kazakhstan) бірыңғай ұлттық электрондық деректер базасы әзірленді; мемлекеттік ботаникалық бақтардың коллекциялық қорлары бойынша алынған деректерді BGRK бірыңғай ақпараттық базасына енгізу қамтамасыз етілді;
- климаттық жағдайлар мен урбанизацияланған жүктемені ескере отырып, Қазақстан өңірлерінің жасыл құрылысына арналған өсімдіктердің ғылыми-негізделген ассортименті әзірленді; ҚР субаридті және аридті жағдайларына жоғары бейімділігі бар Әлемдік және табиғи флораның орнықты интродуценттері анықталды және ұсынылды.

4.2. Соңғы нәтиже:

Осы бағдарлама қызметінің негізгі көрсеткіштері:

ғылыми-техникалық тапсырманы іске асыру аяқталған сәтте қамтамасыз етілуге тиіс:

- 1) Web of Science деректер базасында импакт-фактор бойынша 1 (бірінші), 2 (екінші) және (немесе) 3 (үшінші) квартильге кіретін және (немесе) Бағдарламаның ғылыми бағыты бойынша рецензияланатын ғылыми басылымдарда кемінде 2 (екі) мақала және (немесе) шолулар Citescore Scopus дерекқорында кемінде 35 (отыз бес);
- 2) ҚР ДСӘДМ КОКСНВО ұсынған журналдарда кемінде 5 (бес) мақала;
- 3) шетелдік және (немесе) қазақстандық баспаларда кемінде 1 (бір) монография немесе оқу құралдары;
- 4) қазақстандық патенттік бюрода пайдалы модельге кемінде 1 (бір) патент.

Бағдарламаны іске асыру ҚР заңнамасын және Қазақстанның табиғи ресурстарды сақтау және орнықты пайдалану жөніндегі халықаралық міндеттемелерін орындауға жәрдемдеседі, сондай-ақ ҚР Мемлекеттік ботаникалық бақтарының коллекциялық қорларын дамыту және олардың республиканың «жасыл экономикасын» дамыту үшін әлеуетін пайдалану арқасында мемлекеттің ғылыми-техникалық имиджін арттырады. Ғылыми әсері: Қазақстанның мемлекеттік ботаникалық бақтарының коллекциялық қорларының электрондық дерекқорларын тұрақты жаңарту, бұл ғылыми нәтижелерді ұсынуға қойылатын қазіргі заманғы талаптарға жауап береді және өсімдіктердің генофондын жүйелеу, іздеу, мониторингтеу және сақтау мүмкіндіктерін жақсартады; өсімдіктердің ассортиментін ғылыми негізделген іріктеу және олардың таңдалған түрлерінде сынақтар жүргізу арқылы жүзеге асырылатын тұрақты, берік сәндік жасыл желектерді құру аймақ.

Бағдарламаны іске асыру тұқым банкін, ҚР Мемлекеттік ботаникалық бақтарының тірі коллекцияларын сақтауды және толықтыруды қамтамасыз етеді, бұл халықаралық ауқымда әлемдік генетикалық ресурстардың сақталуын қамтамасыз етеді.

Қазақстанның әртүрлі өңірлерін көгалдандыруға арналған өсімдіктер ассортиментін әзірлеу және Қазақстанның бірегей генетикалық ресурстарын қалпына келтіру және орнықты пайдалану жөніндегі ғылыми негізделген ұсынымдар елдің биологиялық қауіпсіздігін арттыруға ықпал ететін болады.

Экономикалық әсері: ҚР Мемлекеттік ботаникалық бақтарының коллекциялық қорларының орнықты, сәндік өсімдіктерін пайдалану нарықтың импорттық отырғызу материалына тәуелділігін қысқартуға әкеледі.

Ботаникалық бақтарда жерсіндіру сынағынан өткен өсімдіктердің түрлерін, формалары мен сорттарын көгалдандыру үшін пайдалану қазіргі уақытта көгалдандыру ұйымдарына келетін импорттық өнімдермен салыстырғанда перспективалы және үнемді. Жаңа көпжылдық сәндік өсімдіктерді пайдалану арқылы көгалдандыру мәселелерін шешу үнемді, өйткені олар жылдар бойы трансплантациясыз жұмыс істейді және вегетативті жаңарудың жоғары тиімділігіне байланысты қосымша отырғызу материалын алудың сарқылмас көзі болып табылады.

Экологиялық тиімділік: Қазақстанның мемлекеттік ботаникалық бақтарының коллекциялық қорларын ерекше қорғалатын табиғи объектілер ретінде сақтау бойынша ұсынымдар әзірлеу; табиғатты ұтымды пайдалану; биологиялық әртүрлілікті ұзақ мерзімді сақтау және қоршаған ортаның тұрақтылығы; халықтың экологиялық жағдайын жақсарту; елдің экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету; табиғатқа ұқыпты қарауға ықпал етеді.

Әлеуметтік әсер: әзірленіп жатқан сәндік өсімдіктердің заманауи тұрақты ассортименті Қазақстан нарығын толтырған импорттық өнімге балама болады. Ішкі көгалдандыру үшін ғылыми-негізделген ассортиментті әзірлеу Қазақстандағы өндірістік, оқу, Тұрғын үй, Медициналық және басқа да үй-жайлардың экологиялық ортасын жақсартуға мүмкіндік береді, әртүрлі функционалдық мақсаттағы өсімдіктердің ассортиментін толықтырады, коллекциялық қорлар өсімдіктердің биологиялық әртүрлілігін сақтау саласында Қазақстан халқына экологиялық білім беру мен ағарту үшін негізді кеңейтуге мүмкіндік береді.

Алынған нәтижелердің нысаналы тұтынушылары: ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитеті; ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі; облыстық табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу

басқармалары, көгалдандыру саласында шаруашылық қызметті жүзеге асыратын заңды және жеке тұлғалар, питомник қызметкерлері, биологиялық және агрономиялық бейіндегі ЖОО оқытушылары мен студенттері, әлеуетті табиғат пайдаланушылар.

5. Бағдарламаның шекті сомасы (іске асыру мерзіміне арналған барлық бағдарламалар шорох қазандық емес, мың.т.): 2026-2028 жылдарға арналған **250 000** мың теңге сонымен, оның ішінде:

2026 жылға - **50 000** мың теңге;

2027 жылға - **100 000** мың теңге;

2028 жылға - **100 000** мың теңге.

2026-2028 жылдарға арналған
ғылыми, ғылыми-техникалық
бағдарламаларды бағдарламалық-
нысаналы қаржыландыруға
конкурстық құжаттамаға
3-қосымша

Жоба

**2026-2028 жылдарға арналған ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарлама
бойынша
бағдарламалық-нысаналы қаржыландыруға арналған**

№ _____ ШАРТ

Астана қ.

2026 жылғы «___» _____

«Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитеті» РММ, бұдан әрі – **Тапсырыс беруші** деп аталады, Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің бұйрығымен бекітілген Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің Ереженің негізінде әрекет ететін **Төраға** _____ тұлғасында, Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 20__ жылғы _____ № бұйрығымен бекітілген, бір тараптан және заңды тұлғаның атауы (ұйымның толық атауы, басшының лауазымы, Т.А.Ә.) көрсетілген, бұдан әрі – **Орындаушы** деп аталатын _____ тұлғасында, (заңды тұлғалар үшін – құжаттың атауы, №, күні) негізінде әрекет ететін екінші тараптан, бұдан әрі бірлесіп **Тараптар** деп аталатындар, Қазақстан Республикасының 1994 жылғы 27 желтоқсандағы Азаматтық кодексінің 401, 402, 403-баптарына, «Бюджетке салықтар және басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасы Кодексінің 2017 жылғы 25 желтоқсандағы 394-бабының 40) тармағына, сондай-ақ «Ғылым және технологиялық саясат туралы» Қазақстан Республикасының 2024 жылғы 1 шілдедегі Заңының 34-бабының 2-тармағының 2) тармақшасына және 37-бабының 4-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2023 жылғы 6 қарашадағы № 563 бұйрығымен бекітілген «Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызметті базалық және бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру, ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызметті гранттық қаржыландыру және ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін коммерцияландыру, іргелі ғылыми зерттеулерді жүзеге асыратын ғылыми ұйымдарды қаржыландыру қағидаларына», 2025 жылғы 21 тамыздағы № 15 Республикалық бюджет комиссиясы отырысының хаттамасынан үзіндіге, «Экология, қоршаған орта және табиғи ресурстарды тиімді пайдалану» басым бағыты бойынша Ұлттық ғылыми кеңестің 2026 жылғы «___» _____ №) шешіміне сәйкес төменде көрсетілген туралы осы Шартты жасасты:

1. Шарттың мәні

1.1. 267 «Білім мен ғылыми зерттеулердің қолжетімділігін арттыру» бюджеттік бағдарламасы, 101 «Ғылыми зерттеулерді бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру» кіші бағдарламасы, 154 «Зерттеулер бойынша қызметтерге ақы төлеу» ерекшелігі бойынша ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарламаларды іске асыруға арналған мемлекеттік тапсырыс аясында келесі ғылыми зерттеу жұмыстарын орындау міндеттерін **Тапсырыс беруші** тапсырады, ал **Орындаушы** өзіне міндеттеме алады:

«Экология, қоршаған орта және табиғи ресурстарды тиімді пайдалану» басым бағыты бойынша:

ЖТН «_____» (жұмыс атауы)

Жалпы сомасы _____ (сомасын жазбаша көрсету) теңге _____ тиын болатын және жылдарға бөлгенде:

2026 жылға арналған қаржыландыру сомасы шегінде – _____ (сомасын жазбаша көрсету) теңге _____ тиын сомада;

2027 жылға арналған қаржыландырудың сомасы шегінде – _____ (сомасын жазбаша көрсету) теңге _____ тиын сомада;

2028 жылға арналған қаржыландырудың сомасы шегінде – _____ (сомасын жазбаша көрсету) теңге _____ тиын сомада міндеттеме алады.

1.2 Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру (БНҚ) бойынша ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарламаны іске асырудың негізгі кезеңдерінің мазмұны, орындалу мерзімдері мен нәтижелері жұмыстардың күнтізбелік жоспарымен және Орындаушының БНҚ арналған конкурстық өтініміне сәйкес күтілетін нәтижелерімен және Конкурстық құжаттаманың тиісті талаптарымен айқындалады.

1.3. Төменде көрсетілген құжаттар мен шарттар осы Келісімшартты құратын оның ажырамас бөлігі болып табылады:

- 1) Осы Шарт;
- 2) Жұмыстың күнтізбелік жоспары (1 қосымша);
- 3) БНҚ бойынша бөлінген қаражаттың пайдаланылуы туралы есеп (2 қосымша).

2. Шарттың жалпы құны және төлем шарттары

2.1. Шарттың жалпы сомасы бағдарламаны іске асырудың барлық мерзіміне (сомасын жазбаша көрсету) теңге _____ тиын құрайды, жылдар бойынша төмендегідей бөлінеді (1.1-тармаққа сәйкес көрсетіледі).

2026 жылға арналған қаржыландыру сомасы шегінде – _____ (сомасын жазбаша көрсету) теңге _____ тиын сомада;

2027 жылға арналған қаржыландырудың сомасы шегінде – _____ (сомасын жазбаша көрсету) теңге _____ тиын сомада;

2028 жылға арналған қаржыландырудың сомасы шегінде – _____ (сомасын жазбаша көрсету) теңге _____ тиын сомада бөлінеді.

Барлық бағдарламаны іске асыру мерзімі ішінде қаржыландыру сомасы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес бюджетке төленетін салықтар мен басқа да міндетті төлемдерді, сондай-ақ жұмыстарды орындауға байланысты барлық шығындарды қамтиды.

2.2. Төлем тәртібі:

Тапсырыс беруші Орындаушының жұмысын төмендегідей тәртіпте төлейді: Тапсырыс беруші бірінші жылы осы шарт аумақтық қазынашылық бөлімшесіне тіркелген сәттен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде тиісті жылға қаржыландыру сомасының 50 % - ын алдын ала төлеуді жүзеге асырады.

Екінші және үшінші қаржы жылдары Тапсырыс беруші шарттың шарт аумақтық қазынашылық бөлімшесіне тіркелген сәттен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде және алдыңғы есепті жылдың бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру бойынша бөлінген қаражатты пайдаланылуы туралы есебін тапсырған жағдайда тиісті жылға қаржыландыру сомасының 50 % - ын алдын ала төлеуді жүзеге асырады.

Келесі төлем Орындаушы ұсынған төлемдер бойынша қаржыландыру жоспарына және Тараптардың орындалған жұмыстар туралы актісіне қол қойған күннен соң алынған алғашқы авансқа сәйкес тепе-тең ұстау жүйе бойынша төленеді.

Тиісті қаржылық жылдың соңында Шарт бойынша түпкілікті төлем (бағдарламаның іске асырылуының бірінші және екінші жылында (аралық)) төлемдер бойынша қаржыландыру жоспарына сәйкес (іске асырылу мерзімі 1 (бір) жыл бағдарламаларды қоспағанда) Орындаушы ұсынған: ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет туралы есеп (тері), Ұлттық ғылыми кеңестің оң шешімі (дері) негізінде және қолданыстағы заңнамамен белгіленген талаптарға сәйкес Тараптар атқарылған жұмыстар актісіне қол қойғаннан кейін жүргізіледі.

Тиісті қаржылық жылдың соңында Шарт бойынша түпкілікті төлем (бағдарламаның іске асырылуының үшінші жылы (іске асырылу мерзімі 1 (бір) жыл бағдарламаларды қосқанда), (қорытынды)) төлемдер бойынша қаржыландыру жоспарына сәйкес Орындаушы ұсынған: ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет туралы есеп (тері), Ұлттық ғылыми кеңестің оң шешімі (дері), бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру бойынша бөлінген қаражатты пайдаланылуы туралы есебі (Шартқа 2-қосымша) негізінде және қолданыстағы заңнамамен белгіленген талаптарға сәйкес Тараптар атқарылған жұмыстар актісіне қол қойғаннан кейін жүргізіледі.

Тиісті қаржылық жылдың соңында Ұлттық ғылыми кеңестің оң шешімі (дері) шықпаған жағдайда Тараптар тиісті қаржылық жылдың соңында тек аударылған сома көлеміне қосымша шарт жасалады және бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру бойынша бөлінген қаражатты пайдаланылуы туралы есебі бірге тапсырылады. Тиісті жылға қаржыландыру сомасына аударылған 50 % - ын алдын ала төлеуден қалған сомаға Тараптар арасында атқарылған жұмыстар актісі жасалады.

2.3. Қаржыландыру көзі: Республикалық бюджет.

2.4. Орындаушы және бірлесіп орындаушылар өздеріне тиісті рет бойынша бухгалтерлік есеп және жұмыстың әр кезеңдеріндегі жасалған нәтиженің құнына заңнамалық тәртіппен нақты талдау жасауы міндетті.

2.5. «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасы 2017 жылдың 25 желтоқсанындағы Кодексінің 394-бабының 40) тармақшасына сәйкес Орындаушы қосымша құн салығынан босатылады.

3. Жұмысты тексеру және қабылдау тәртібі

3.1. Орындаушылар Тапсырыс берушіге ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет туралы аралық есептерді (бағдарламаларды іске асырудың бірінші жылы (іске асыру мерзімі 1 (бір) жыл жобаларды қоспағанда), екінші жылы (іске асыру мерзімі 2 (екі) жыл бағдарламаларды қоспағанда) және іске асыру мерзімі үш жылға дейінгі бағдарламалар бойынша ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет туралы қорытынды есептерді ағымдағы жылдың 1 қарашасынан кешіктірмей ұсынады.

3.2. Орындаушы бірінші жылы (іске асыру мерзімі 1 (бір) жыл болатын бағдарламаларды қоспағанда) (аралық) және бағдарламаны іске асыру қорытындылары бойынша (қорытынды) есептік жылдың 10 желтоқсаннан кешіктірмей Тапсырыс берушіге орындалған жұмыстардың актісін және Ұлттық Ғылыми Кеңестің шешімін ұсынады.

Орындаушы Тапсырыс берушіге бөлінген қаражатты пайдалану туралы есепті (бірінші жыл үшін – іске асыру мерзімі 1 (бір) жыл болатын жобаларды қоспағанда, екінші жыл үшін – іске асыру мерзімі 2 (екі) жыл болатын жобаларды қоспағанда) аралық есепті келесі жылдың 25 қаңтарына дейін, ал қорытынды есепті ағымдағы жылдың 10 желтоқсанына дейін ұсынады (Шартқа 2-қосымша).

Орындаушы бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру бойынша бөлінген қаражаттың пайдаланылуы туралы есепте көрсетілетін мәліметтердің анықтығы мен заңдылығын қамтамасыз етеді.

3.3. Егер ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарлама бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру аясында мерзімінен бұрын орындалса, Тапсырыс беруші оны мерзімінен бұрын қабылдауға және төлеуге құқылы.

Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру бойынша ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық жобаны іске асыру процесінде кері нәтиже алудың болмай қоймайтындығы немесе Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру бойынша ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық жобаны одан әрі жүргізудің тиімсіздігі анықталса, Орындаушы оларды тоқтата тұруға, бұл туралы жұмыс тоқтатылғаннан кейін бес күндік мерзімде Тапсырыс берушіні хабардар етуге міндетті.

Бұл жағдайда тараптар Ұлттық ғылыми кеңестің (-тердің) шешімін алу арқылы ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарламаны жалғастырудың орындылығы мен бағыттары туралы мәселені қарауға міндетті.

3.4. Бағдарлама барысында мемлекеттік ұйымдар сатып алған құрал, жабдық және (немесе) инвентарь олардың балансына бекітіледі. Бағдарлама басқа ұйымға берілген жағдайда бағдарлама аясында алынған құрал, жабдық және (немесе) инвентарь ҰҒК-тің оң шешімі шыққан күннен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде қабылдау беру-актісі аясында толығымен берілуге жатады.

3.5. Ғылыми жұмысты жариялау кезінде, бағдарлама барысында және (немесе) аяқталғаннан кейін, авторлар алынған бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру шеңберіндегі бағдарламаға оның ЖТН-ін және қаржыландыру көзін (Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі) көрсетіп, сілтеме жасауға міндетті.

3.6. Ғылымды насихаттау, нәтижелер туралы ақпаратты тарату, оларды енгізу мен коммерцияландыру мүмкіндігін арттыру мақсатында бағдарлама нәтижелері бойынша жеке веб-сайт құрылуға тиіс. Бұл веб-сайтта бағдарлама туралы қысқаша ақпарат: өзектілігі, мақсаты, күтілетін нәтижелері, зерттеу тобы мүшелерінің аты-жөні және олардың сәйкестендіргіштері (болған жағдайда Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID) мен тиісті профильдерге сілтемелер, жарияланымдар мен патенттер тізімі (сілтемелерімен қоса), сондай-ақ әлеуетті пайдаланушыларға арналған ақпарат орналастырылуға тиіс.

4. Тараптардың жауапкершілігі

4.1. Шарттағы көрсетілген міндеттер орындалмаған жағдайда, тараптар заңнамада белгіленген шарттар мен тәртіп бойынша жауапқа тартылады.

4.2. Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарлама бойынша жұмыстар осы Шарттың 1-қосымшасында және Шарттың 4.1-тармағында көрсетілген мерзімдерде орындалмаған жағдайда, Орындаушы әрбір мерзімі өткен жұмыс күні үшін ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарламаның тиісті ағымдағы жылы сомасының 0,03% мөлшерінде тұрақсыздық айыбын тиісті бюджеттің кірісіне төлейді.

Күнтізбелік жұмыс жоспарында көзделген жұмыстар орындалмаған және тиісінше орындалмаған жағдайда (Шартқа 1-қосымша), Орындаушы әрбір мерзімі өткен жұмыс күні үшін ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарламаның тиісті ағымдағы жылы сомасының 0,05%-ы мөлшерінде тиісті бюджет кірісіне тұрақсыздық айыбын төлейді.

Тұрақсыздық айыбын № _____ келісім-шартқа сәйкес _____ % тұрақсыздық айыбы, ЖСН _____ жобасы бойынша жұмыстарды тиісінше орындамағаны немесе тиісті орындамағаны үшін _____ жұмыс күні үшін деген төлем мақсатын көрсете отырып, келесегідей реквизиттерге төленеді: Астана қаласы бойынша «Мемлекеттік кірістер департаментінің Есіл ауданы бойынша мемлекеттік кірістер басқармасы» Республикалық ММ, ҚР ҚМ Мемлекеттік кірістер комитеті, БСН 0812 4001 3779, БСК ККМФ КЗ2А, ЖСК КЗ2407 0105 KSN000 0000, ҚР ҚМ Қазынашылық комитеті РММ, БСК 204 113, ТТК 912.

4.3 Орындаушы ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарлама бойынша жұмыстарды орындамаған және дұрыс орындамаған жағдайда, Тапсырыс беруші бағдарламаның кез келген кезеңінде Ұлттық ғылыми кеңестің шешіміне сәйкес қаржыландыруды тоқтата алады.

4.4 Бағдарламалық-нысаналы қаржыландырудың қаражатын ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламаға тікелей басшылық жасау үшін өтінім беруші тағайындайтын бағдарламаның ғылыми жетекшісі бағдарламалық-нысаналы қаржыландыруға арналған өтінімге сәйкес ҰҒК шешімін ескере отырып бөледі.

Ғылыми бағдарламаның мақсаттарын өзгерту құқығынсыз түпкілікті нәтижелердің тиімді орындалуын және қол жеткізілуін қамтамасыз ету мақсатында бағдарламаның ғылыми жетекшісі қаражатты күнтізбелік жылға бекітілген жалпы көлем шеңберінде шығындар баптары арасында қайта бөледі.

4.5 Бағдарламалық-нысаналы қаржыландырудың қаражаты бекітілген заңдардың талаптарына сәйкес ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарламаны іске асыруға қатысты шығындарға бағытталуға тиіс.

4.6 Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру бойынша бөлінген қаражат тиімсіз және негізсіз басқа мақсатқа жұмсалса, Орындаушы бекітілген заңнамалық талаптар бойынша жауапты болады.

4.7. Егер бағдарлама нәтижелері Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің 2026 жылғы _____ № _____ бұйрығымен бекітілген «2026-2028 жылдарға арналған ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламалар бойынша бағдарламалық-нысаналы қаржыландыруға конкурстық құжаттама» (*бұдан әрі – Конкурстық құжаттама*) көрсетілген нәтижелерге қол жеткізбесе және (немесе) бағдарлама нәтижелеріне қол жеткізілмеуі себепті оның қорытынды есебі Ұлттық ғылыми кеңестің шешімімен мақұлданбаса, ғылыми жетекші Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі жариялайтын кейінгі конкурстарға ғылыми жетекші ретінде қатысу құқығынан нәтижелерге қол жеткізілгенге дейін (ол туралы Ұлттық мемлекеттік ғылыми-техникалық сараптама орталығына хабар беріледі), бірақ 3 жылдан аспайтын мерзімге шеттетіледі.

Егер ғылыми этика ережелерінің бұзылуы (плагиат және жалған авторлық, деректерді қайталау, бөтен деректерді иемдену, ғылыми деректерді қолдан жасау және бұрмалау және т.б.) анықталса немесе бағдарлама бойынша қаржыландыруды тоқтату туралы Ұлттық ғылыми кеңестің шешімі қабылданса бағдарламаны іске асыру жөніндегі мониторинг актілерін және/немесе қысқаша мәліметтерді қарау нәтижелері бойынша), сондай-ақ бағдарламаның қорытынды есебі мақұлданбаса, Ұлттық ғылыми кеңестің шешімімен ғылыми жетекші 3 жыл мерзімге Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі жариялайтын кейінгі конкурстарға қатысу құқығынан айырылады.

4.8. Қаржыландыру туралы Ұлттық ғылыми кеңестердің шешімдері негізінде мақұлданған шарттарға сәйкес, қоса қаржыландыру жекеменшік әріптес тарапынан ұсынылуға тиіс.

5. Өзге де шарттар

5.1. Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарламалардың іске асырылу барысына және олардың нәтижелілігіне мониторинг жүргізу, оның ішінде орынға барып тексеру, сондай-ақ жүргізіліп жатқан ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарламалардың нәтижелілігіне мониторинг жүргізу қолданыстағы заңнамаға сәйкес жүзеге асырылады.

5.2. Егер Қазақстан Республикасының «2026-2028 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Заңына ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық бағдарламаларды орындауға бөлінетін қаражаттың тиісті қаржы жылына қысқаруы бөлігінде өзгерістер енгізілсе, Тапсырыс беруші Ұлттық ғылыми кеңестің шешіміне сәйкес Шарттың 3.1-тармағына, күнтізбелік жоспарға (Шарттың 1-қосымшасы) тиісті өзгерістер енгізуге құқылы.

5.3. Шарт Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің 386-бабының 2-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Қазынашылық аумақтық бөлімшесінде міндетті тіркегеннен кейін күшіне енеді және Тараптар үшін міндетті болып табылады, Ұлттық ғылыми кеңестің шешімі (-дері) қабылданған күннен бастап туындаған қатынастарға қолданылады және 2028 жылғы «31» желтоқсанға дейін әрекет етеді.

5.4. Ғылыми, ғылыми-техникалық бағдарламалар және оларды орындау бойынша (қорытынды) есептер Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен және Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрінің 2024 жылғы 31 желтоқсандағы № 630 «Бюджет қаражаты есебінен, сондай-ақ жер қойнауын пайдаланушылардың ғылым саласындағы міндеттемелері шеңберінде жер қойнауын пайдаланушылардың қаражатынан қаржыландыратын ғылыми, ғылыми-техникалық жобалар мен бағдарламаларды, ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін

коммерцияландыру жобаларын және олардың орындалуы жөніндегі есептерді мемлекеттік есепке алу қағидаларын бекіту туралы» бұйрыққа сәйкес Орындаушы тарапынан Ұлттық мемлекеттік ғылыми-техникалық сараптама орталығында міндетті мемлекеттік есепке алуға жатады.

5.5. Үшінші тұлғалардың барлық шағымдары бойынша жауапкершілікті Орындаушы өз мойнына алады.

5.6. Шарт екі данада жасалған, әр Тарапқа бір данадан берілген және олардың заңды күші тең.

5.7. Осы Шартқа барлық өзгерістер мен толықтырулар қосымша келісімдер арқылы рәсімделіп, Тараптардың бірінші басшыларымен (немесе уәкілетті тұлғаларымен) қол қойылады.

Тараптардың заңды мекенжайлары
(бөлек бетке орналастыруға болмайды)

Тапсырыс беруші:

Заңды мекен-жайы

БСН

БСК

ЖСК

Кбе

«Қазақстан Республикасы Қаржы
министрлігінің Қазынашылық комитеті»
РММ

Төраға

м.о.

Орындаушы:

Заңды мекен-жайы

БСН

БСК

ЖСК

Кбе

БАНК филиалсыз және қаласыз
Тел.
Ұялы тел.:

Лауазымы (Ұйымның атауысыз)

м.о. **Аты-жөні**

**(ДЕРЕКТЕМЕЛЕР МЕН ҚОЛТАҢБАЛАРДЫ ЖЕКЕ БЕТТЕ ОРНАЛАСТЫРУҒА
ЖОЛ БЕРІЛМЕЙДІ)**

КҮНТІЗБЕЛІК ЖОСПАР

1. ОРЫНДАУШЫНЫҢ АТАУЫ (заңды тұлға атауы толық көрсетіледі. Ұымның шарттың преамбуласында және Тараптардың заңды мекенжайларында көрсетілген мекеменің заңды атауымен сәйкес келуі керек)

1.1 Басым бағыты: _____ толтыру.

1.2 Қосалқы басымдығы: _____ Толтыру.

1.3 Бағдарлама тақырыбы бойынша: ЖТН _____ «_____» Толтыру.

1.4 Бағдарламаның жалпы сомасы XXXXXX (бағдарлама сомасының сандық мәні) (жазбаша) теңге _тиын, оның ішінде жылдар бойынша бөле отырып, 3-тармаққа сәйкес жұмыстарды орындау үшін:

- 2026 жылға - сомасы XXXXXX (сомасы жазбаша түрде) теңге _тиын;

- 2027 жылға - сомасы XXXXXX (сомасы жазбаша түрде) теңге _тиын;

- 2028 жылға - сомасы XXXXXX (сомасы жазбаша түрде) теңге _тиын.

2. Ғылыми-техникалық өнімнің біліктілік белгілері бойынша сипаттамасы және экономикалық көрсеткіштер

2.1 Жұмыс бағыты: Толтыру.

2.2 Қолдану аясы: Толтыру.

2.3 Соңғы нәтиже:

- 2026 жылға: Толтыру;

- 2027 жылға: Толтыру;

- 2028 жылға: Толтыру.

2.4 Патент қабілеттілігі: Толтыру.

2.5 Ғылыми-техникалық деңгей (жаңалық): Толтыру.

2.6 Ғылыми-техникалық өнімді пайдалану: Кім пайдаланады? Толтыру

2.7 Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижесін пайдалану түрі: Толтыру.

3. Жұмыстардың атауы, оларды іске асыру мерзімдері және нәтижелері

Тапсырма, кезең шифры	Шарт бойынша жұмыстардың атауы және оны орындаудың негізгі кезеңдері*	Орындау мерзімі*		Күтілетін нәтиже*
		басталуы	аяқталуы	

Ескерттім:*- конкурстық өтінімнің күнтізбелік жоспарына сәйкес әрбір жыл бойынша 2026, 2027, 2028 жылдардағы жұмыстар, мерзімі және нәтижелері көрсетіледі. Зерттеу нәтижелері шеңберінде жарияланатын мақалалар күнтізбелік жоспардың кемінде екі жылына бөлінуі қажет. (Күнтізбелік жоспар жобаның әрбір тақырыбы бойынша жеке жасалады).

Тапсырыс беруші:
«Атауы»

Орындаушы:
«Ұйымның атауы»

ЛАУАЗЫМЫ

(қолы)
М.О.

Т.А.Ә

ЛАУАЗЫМЫ

(қолы)
М.О.

Т.А.Ә

Таныстым:
Ғылыми бағдарлама (лардың) жетекшісі

(қолтаңба) Т.А.Ә.

№ _____
«__» _____ 20__ ЖЫЛҒЫ
Шартқа 2 қосымша

БАҒДАРЛАМАЛЫҚ-НЫСАНАЛЫ ҚАРЖЫЛАНДЫРУ БОЙЫНША БӨЛІНГЕН ҚАРАЖАТТЫҢ ПАЙДАЛАНЫЛУЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

Орындаушының атауы _____

Жобаның/бағдарламаның атауы: _____

Шарттың нөмірі: _____

P/c №	Шығындар бабының атауы	Смета бойынша жоспарланған сома	Іс жүзінде жұмсалған сома	Қаражатты үнемдеу	Растаушы құжаттардың атауы	Ескертпе
1	2	3	4	5	6	7
1	Еңбекке ақы төлеу					
2	Қызметтік іссапарлар					
3	Басқа да көрсетілген қызметтер мен жұмыстар					
4	Материалдарды сатып алу					
5	Жабдықтарды және (немесе) бағдарламалық қамтылымды (заңды тұлғалар үшін) сатып алу					
6	Ғылыми-ұйымдастырушылық сүйемелдеу					
7	Үй-жайларды жалға алу					
8	Жабдықтар мен техниканы жалға алу					
9	Жабдықтар мен техниканы пайдалану шығыстары					
10	Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер					
	ЖИЫНЫ	Барлығы	Барлығы	Барлығы		

Ескертпе:

- 1) әр жоба және бағдарлама бойынша есеп жеке толтырылады;
- 2) орындаушы ұсынылған ақпараттың дұрыстығын растайды, дұрыс емес мәліметтер ұсынғаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жауапкершілік туралы хабардар.

Ұйым басшысы _____
(қолы) Т.А.Ә. (бар болса)

Ғылыми жоба жетекшісі _____
(қолы) Т.А.Ә. (бар болса)

Бухгалтер-экономист _____
(қолы) Т.А.Ә. (бар болса)